

Світова література

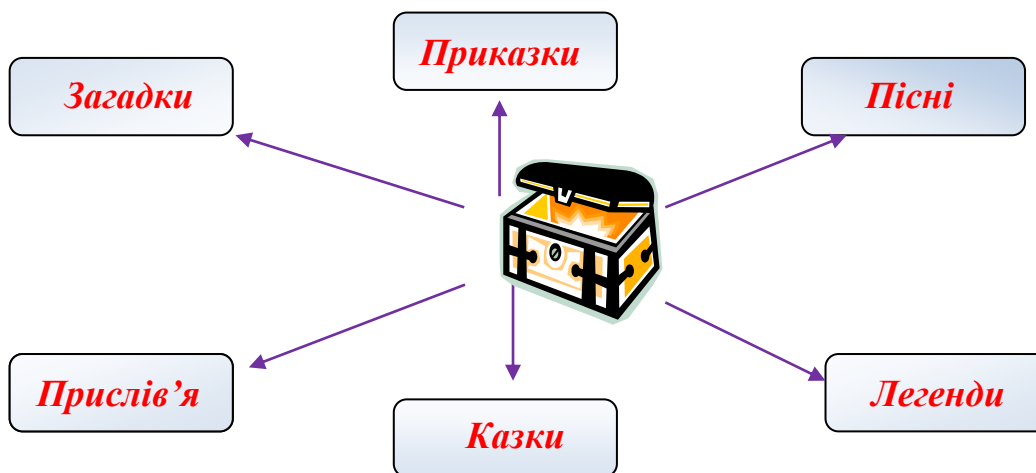
в таблицях і схемах

5-11 клас

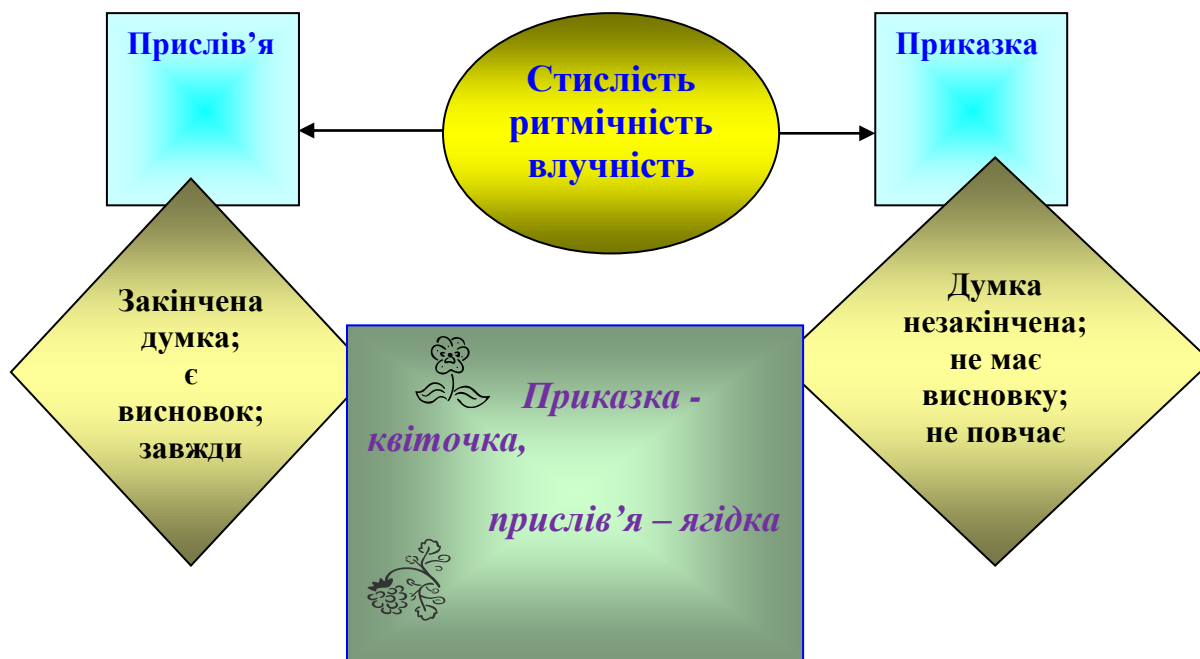
Тема: «Література і фольклор - скарбниці духовних багатств людства. Прислів'я та приказки – малі жанри фольклору».

Для мене слово мудрості дорожче від золота.
Демокріт

Скарбничка народної мудрості
(жанри усної народної творчості)

Прислів'я і приказки

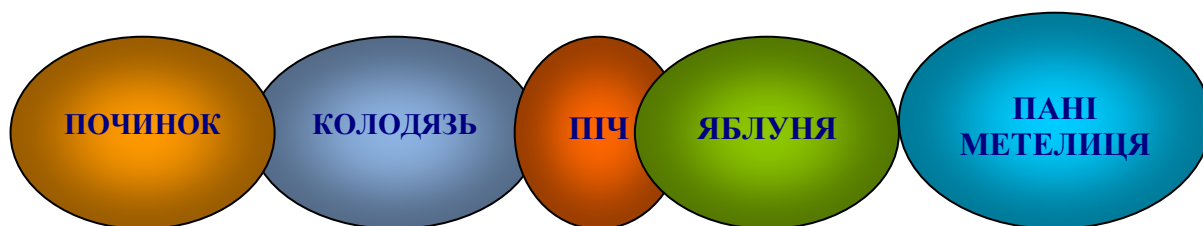

Тема: «Народна казка. «Пані Метелиця». Брати Грімм».

Гарна праця - наймиліша в світі річ.
Г.Сковорода

Дорога до Пані Метелиці

Порівняльна характеристика героїнь казки «Пані Метелиця»

Риси	характеру
ПАДЧЕРКА	УДОВИНА ДОЧКА
<i>гарна роботяща милосердна добра ввічлива щира</i>	<i>гидка лінива груба зла корислива жадібна</i>

Тема: «Літературна казка. «Снігова королева». Г.К.Андерсен».

Добро, істина і краса перемагають.
Г.К.Андерсен

Герда та її добрі помічники

Риси характеру Герди

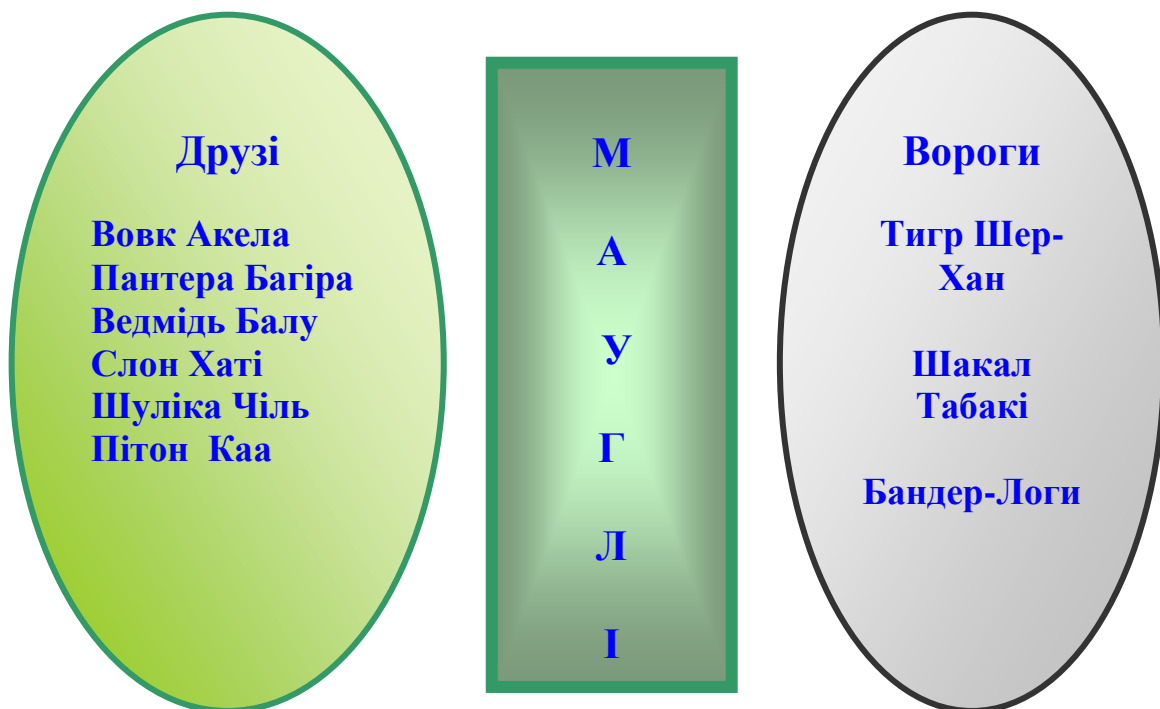

Тема: « Література і світ природи. «Мауглі». Редьярд Кіплінг».

Закон Джунглів ...ніколи не наказує нічого безпідставно
Р.Кіплінг

Друзі та вороги Мауглі

Тема: « Література і світ природи. «Мауглі» Редьярд Кіплінг».

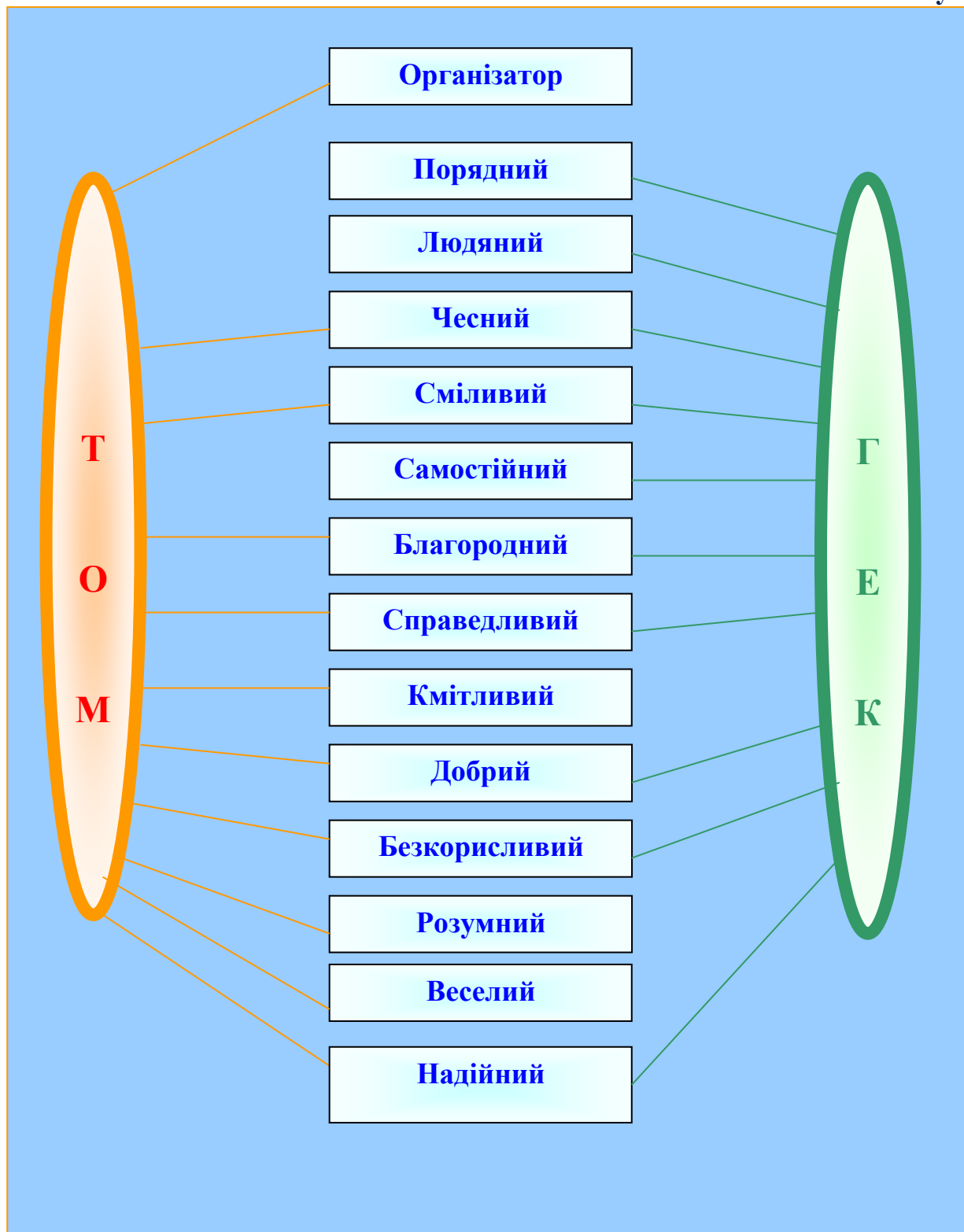
*Людина звелася над світом усього живого
насамперед тому,
що горе інших стало особистим горем.*

В.Сухомлинський

Прийоми творення образу Мауглі	Риси Характеру Мауглі
ПОРТРЕТ: смаглява гола дитина; слабенька ніжна крихітка	Зі слабого немовляти перетворився в юнака
ДІЇ ГЕРОЯ: <ul style="list-style-type: none"> • Битва з Шер-Ханом • Битва з бандер-логами • Битва з рудими собаками • Повернення до людей	Сміливий Добрий Мужній Відчайдушний Дужий Наполегливий Людська гідність
ВЗАЄМИНИ з мешканцями Джунглів	Дотримується Законів Джунглів, захищає слабких, дбає про зграю. Щирий, довірливий
СТАВЛЕННЯ ДО ЛЮДЕЙ	Страх, нерозуміння. Цінує людяність, милосердя, гідність
СТАВЛЕННЯ ЛЮДЕЙ ДО МАУГЛІ	Страх, нерозуміння

**Тема: «Світ дитинства й моральні цінності в літературі.
«Пригоди Тома Соєра». Марк Твен».**

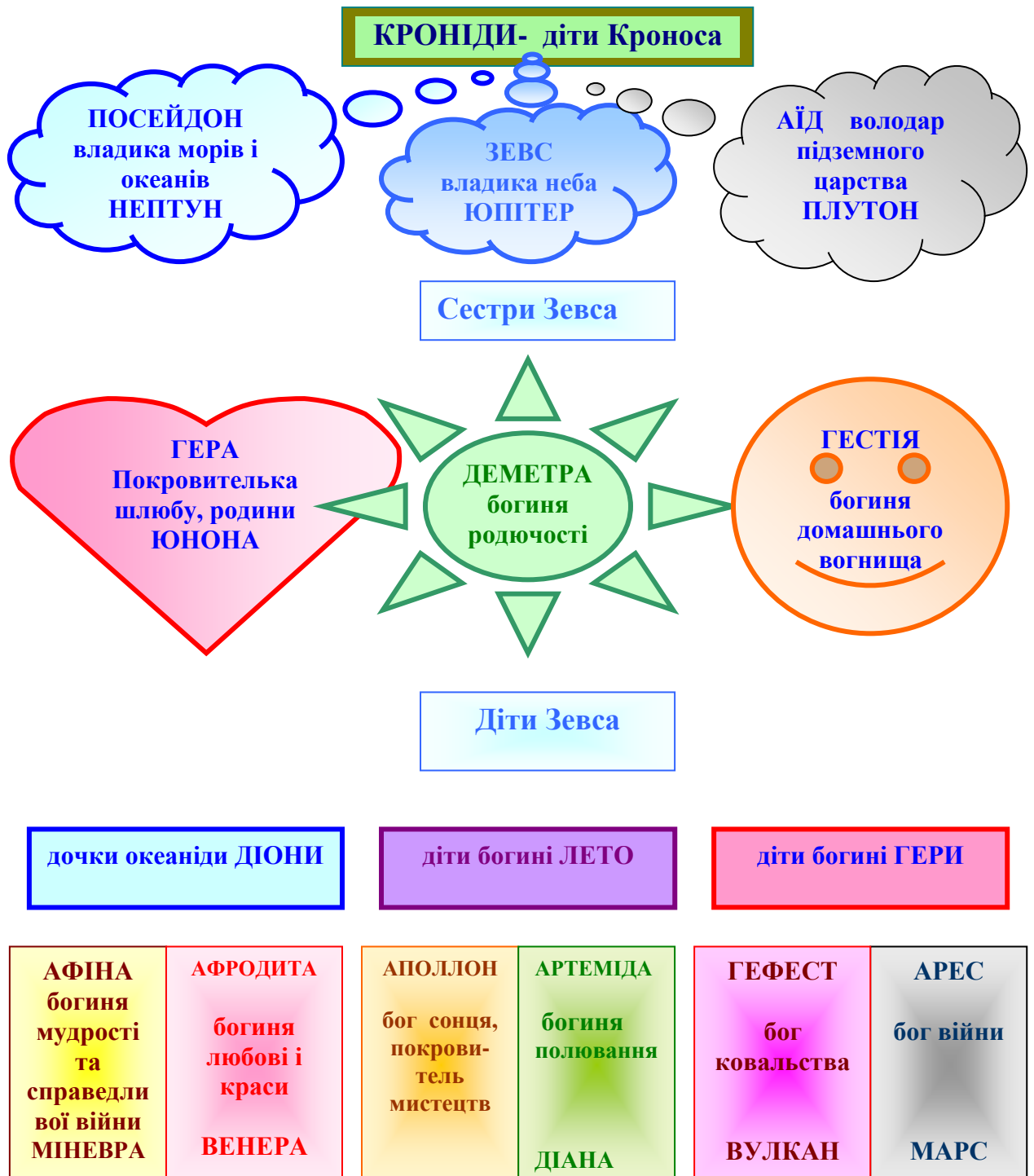
*Вся американська література вийшла
з однієї книги Марка Твена, його «Гекльберрі Фінна»
Е. Хемінгуей*

Тема: «Міф і література».

Люди – смертні боги, а боги – безсмертні люди
Геракліт

ПАНТЕОН ОЛІМПІЙСЬКИХ БОГІВ

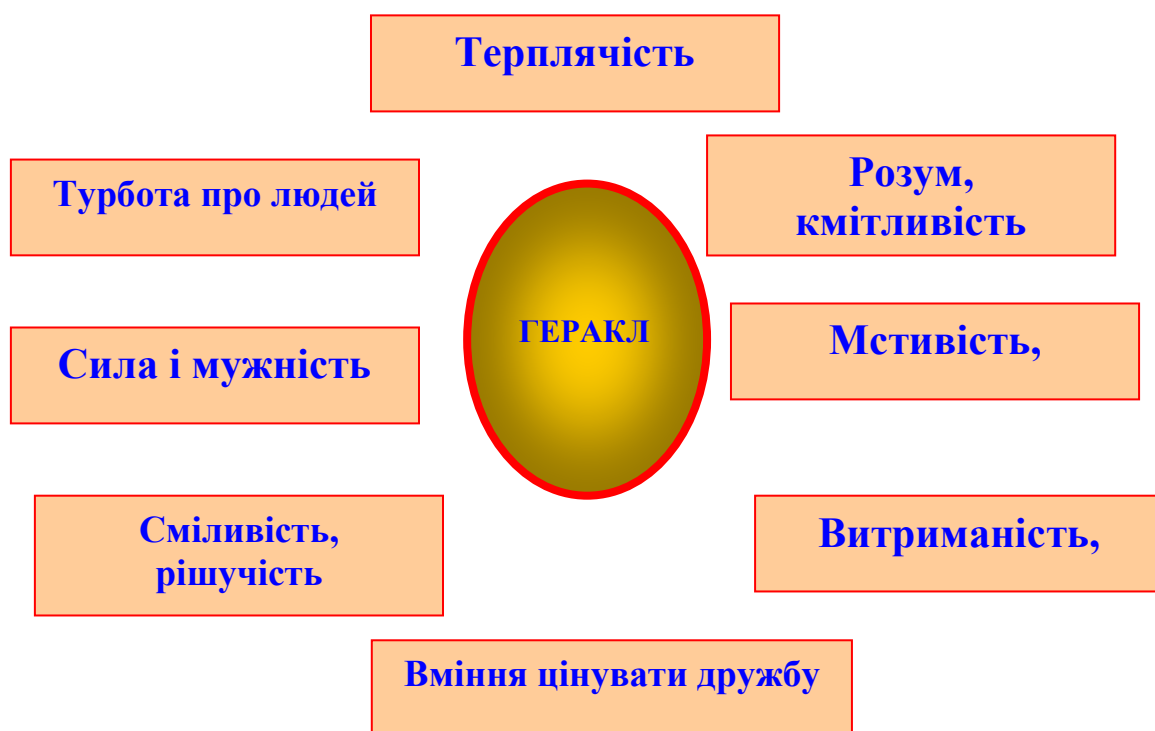

Тема: «Міф і література».

*Інший світ за вашого правління
Був, Елади світлої боги!
Ви вели блаженні покоління
На казкові щастя береги.
Фрідріх Шиллер*

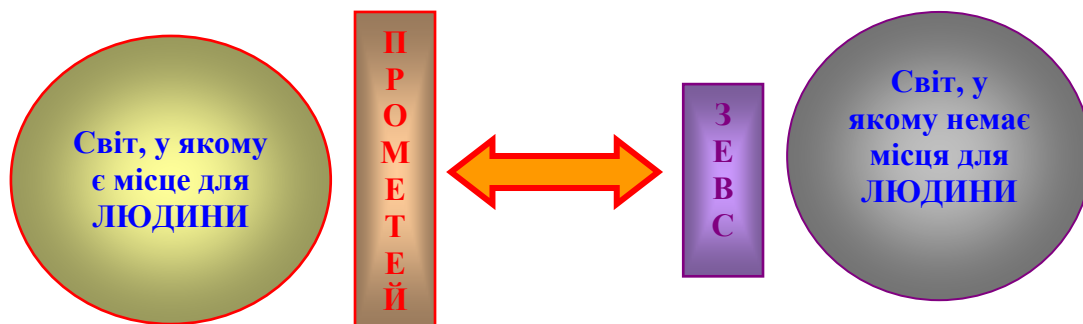
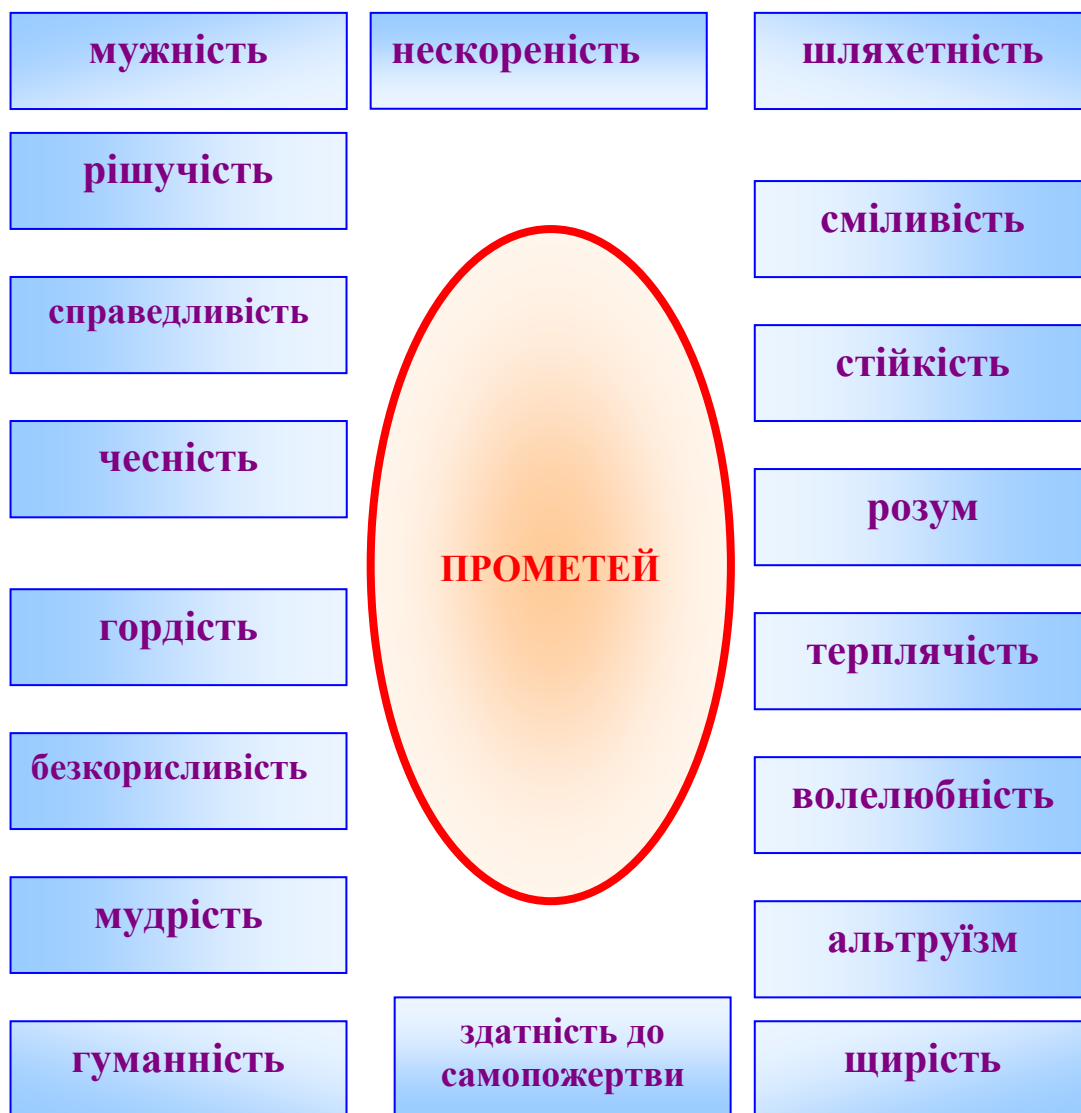
Основні ознаки міфу
Міф передає уявлення стародавніх людей про світ, будову Всесвіту
Міф відбиває прагнення людей усвідомити зміст і причини явищ, які вони спостерігають
Міф фіксує здогадки про закономірності життя, життєвий досвід людей
Персонажі міфу — боги, фантастичні та напівфантастичні істоти, герої
Міф сприймається як «таємне» знання, передане з покоління в покоління

*Багато синів було у Зевса, але серце віщувало
йому:
тільки тепер настав час народитися
найславетнішому, наймогутнішому синові.
З давньогрецьких міфів*

Тема: «Міф і література. Міф про Прометейя».

*Вначале был мятеж.
Мятеж был против Бога.
И Бог был мятежом.
И все, что есть, началось через мятеж...*
М.Волошин. «Космос»

Тема: «Байка у світовій літературі».

*В Езопа вчіться, добрі люди!
Для того байка коле під ребро,
Щоб виправлять людські заблуди
І похвалять красу й добро.
Хоч розповідь коротка й жартівлива,
Мета її ясна й правдива.*
Федр

У байках

Засуджують	Підносять
Насильство Грубість Нахабство Лінощі Брехливість Жорстокість	Чесноти Благородство Доброту Милосердя Відвертість Чесність

БАЙКА	Композиція	зав'язка
		розвиток дії
		кульмінація
		розв'язка
		висновок (мораль)
	Герої	люди, тварини
	Засоби	Алегорія, езопова мова

**Тема: «Література і моральне вдосконалення людини.
«Різдвяна пісня у прозі». Чарльз Діккенс».**

*Принцип добра завжди перемагає, незважаючи на щонайневдячніші
обставини і тяжкі перепони.*
Ч. Діккенс

Співвідношення стану головного героя і картин природи

Стан героя

Картини природи

*„Скрудж з’їв свій сумний обід
погода...”
у сумному трактирі...”*

„Була холодна похмура

*„Подякуймо небу і світлому
Ясний день...
святу Різдва!.. На колінах!”
Прозоре свіже повітря!”*

„Ні імлі, ні туману!..

Золоте сонце!

Стосунки між героями повісті

**Тема: «Література і моральне вдосконалення людини.
«Різдвяна пісня у прозі». Чарльз Діккенс».**

Це радісні дні - дні милосердя, доброти, всепрощення.

Чарльз Діккенс

Ставлення до Різдва героїв твору

Збирачі коштів для бідних	➔	„Ми вибрали для цієї мети свято і тому, що у ці дні нестаток відчувається особливо гостро, а достаток лає багато радості”.
Рудокопи	➔	„Весела компанія, що сиділа біля палаючого вогнища. Всі вони і одягнені були по-святковому”.
Охоронці маяка	➔	„Розпалили вогонь, потиснули один одному руки, побажали один одному веселого свята”
Клерк та його сім'я	➔	„У своєму закутку заплескав у долоні”. „Усі тут були щасливі, задоволені один одним, раді святу і вдячні долі”
Фред	➔	„Я вірю, то Різдво приносить мені добро і буде приносити. Хай живе Різдво!” „Я зробив спробу зближення заради свята... Бажаю Вам веселого Різдва!”
Тим	➔	„Добре, що мене бачили у церкві. Адже я каліка, і, напевне, людям приємно, дивлячись на мене, згадувати в перший день Різдва, хто примусив кульгавих ходити, а сліпих бачити”.
Скрудж Ебінізер	➔	„Нісенітниця! Дурниця!” Не заважай мені забути про них (про святки)”.” Багато користі було тобі від цих святків”.” Я не балую себе на святках”.

„Щедрість” - слово шкідливе

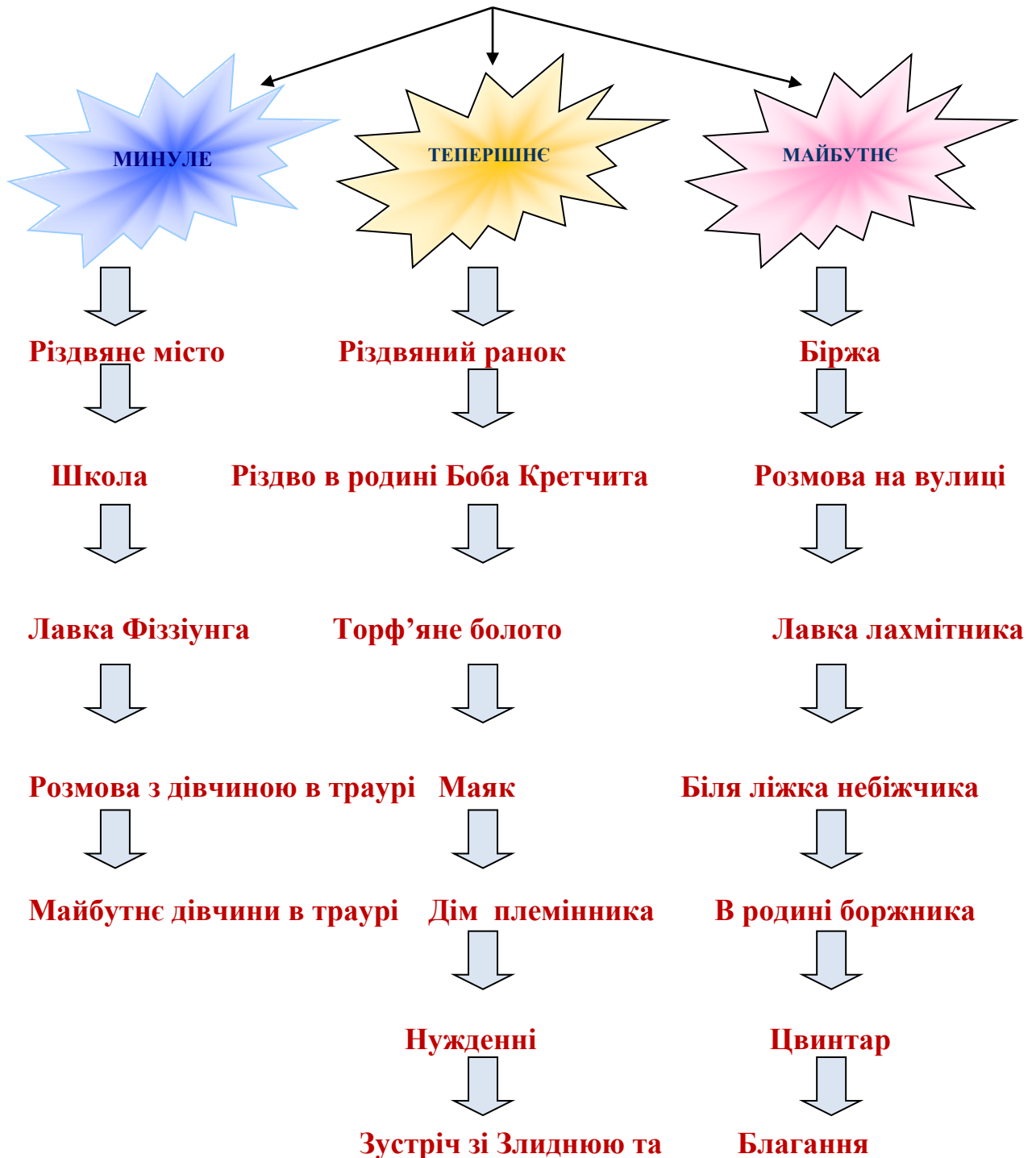
~~Доброта
Людяність
Милосердя
Щастя
Співчуття
Щедрість
Радість~~

**Тема: «Література і моральне вдосконалення людини.
«Різдвяна пісня у прозі». Чарльз Діккенс».**

Хай осінить нас Господь своєю милістю!

Чарльз Діккенс

ПОДОРЖ СКРУДЖА РІЗДВЯНОЇ НОЧІ

**Тема: “Людина в життєвих випробуваннях. Даніель Дефо.
«Робінзон Крузо»**

*Той, хто вміє терпіти, досягне всього, чого б не забажав.
Народна мудрість.*

Етапи адаптації Робінзона на острові

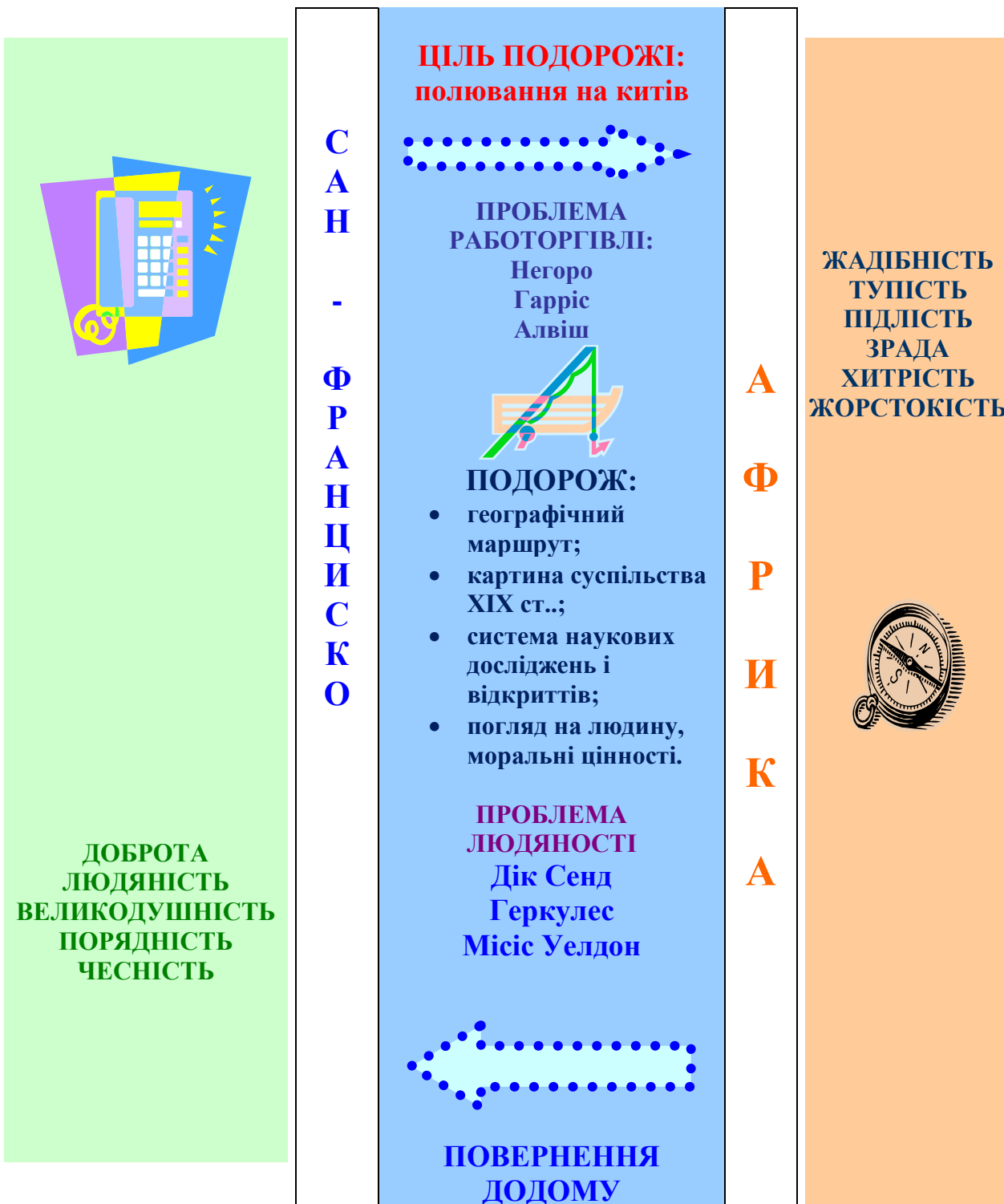
Сходинок боротьби за життя Робінзона

28 РОКІВ БОРОТЬБИ ЗА ЖИТТЯ-----ПОВЕРНЕННЯ ДОДОМУ

**Тема: “Людина в життєвих випробуваннях. Жуль Верн.
«П’ятнадцятирічний капітан».**

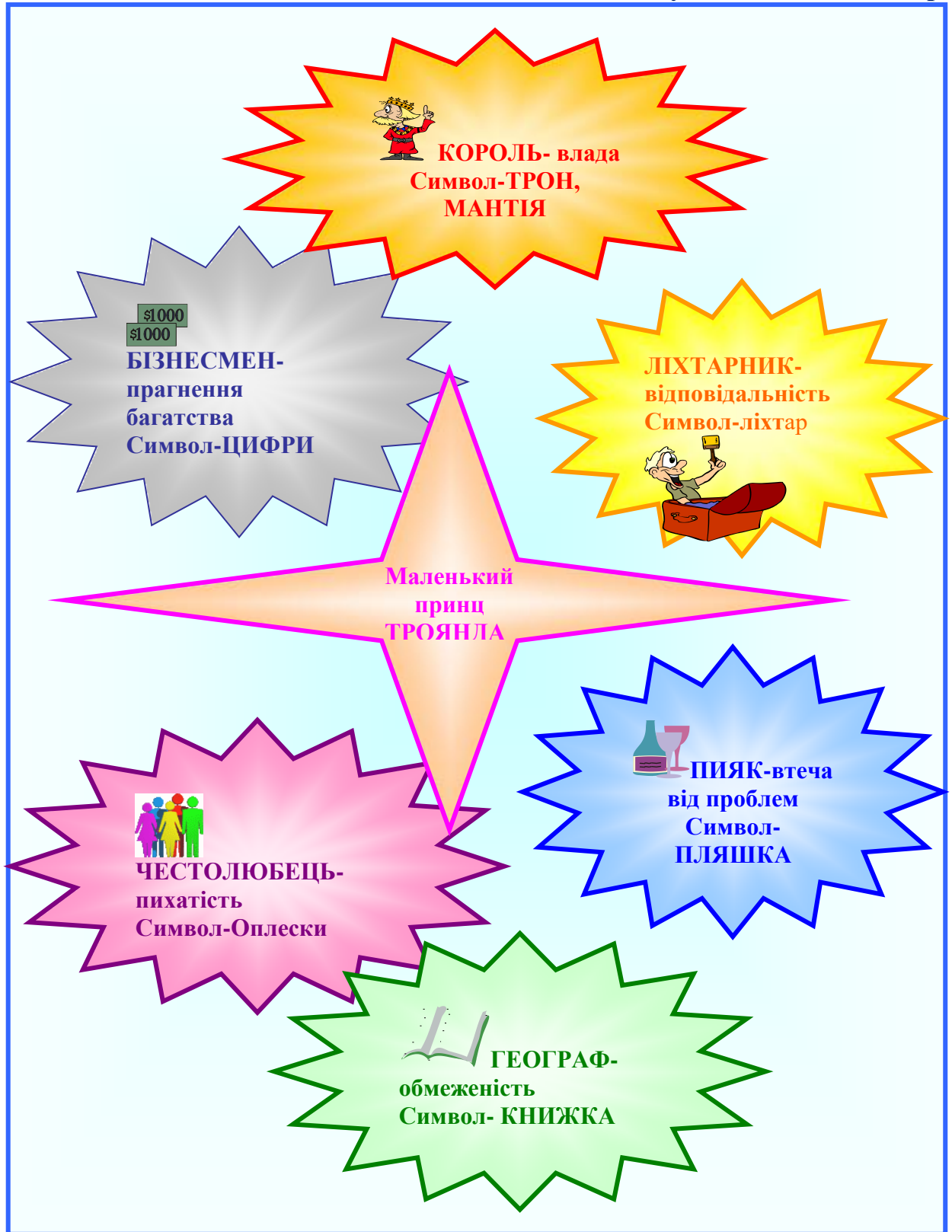
*Хто не зустрівач у житті труднощів, той ніколи не стане справжньою
людиною.
Африканське прислів’я*

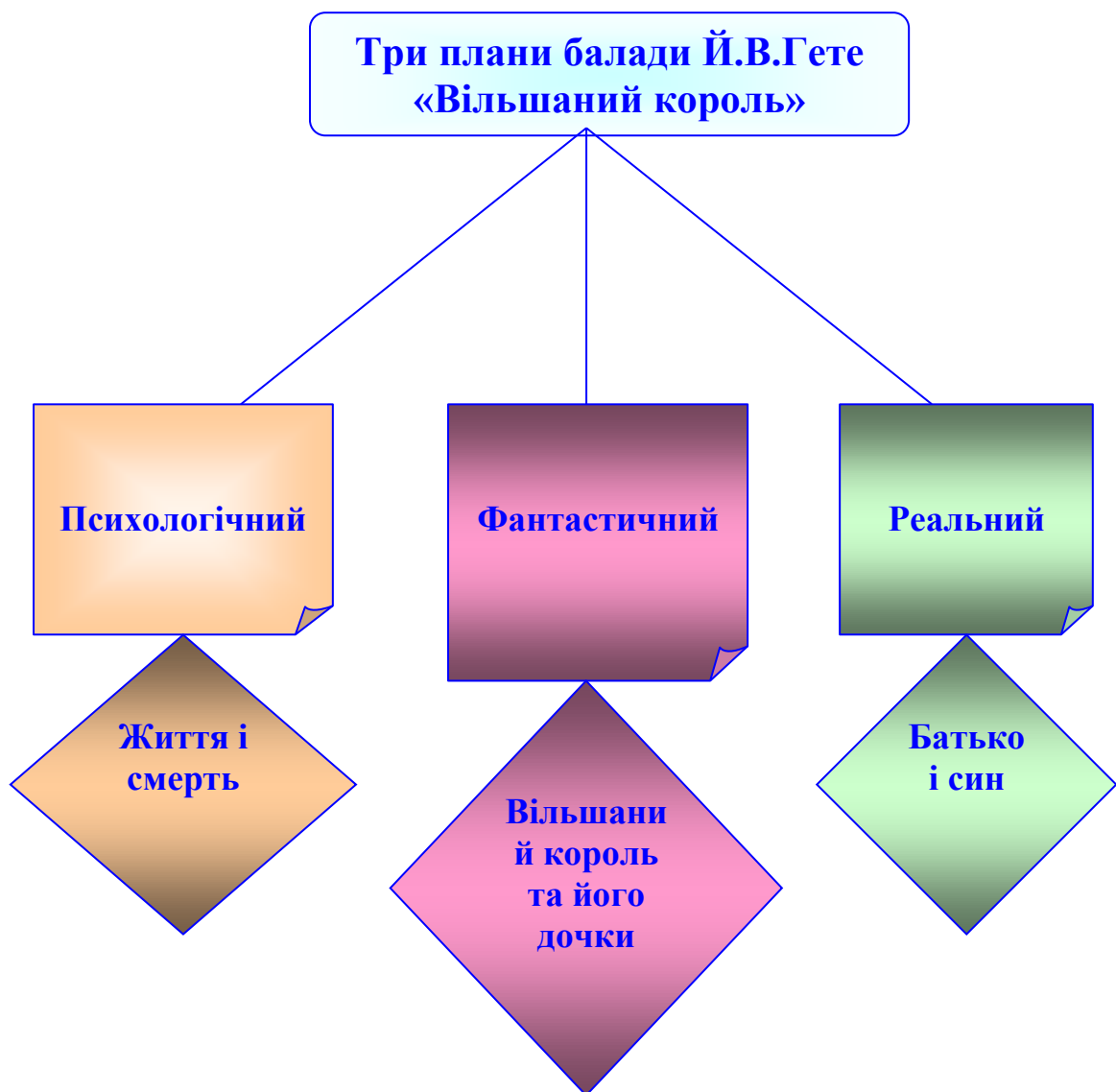
**Тема: « Людина та її світ. Антуан де Сент-Екзюпері.
«Маленький принц».**

Найголовнішого очима не побачиш...
Антуан де Сент-Екзюпері

**Тема: «Героїчні пісні й балади у світовій літературі. Й.В.Гете.
«Вільшаний король»».**

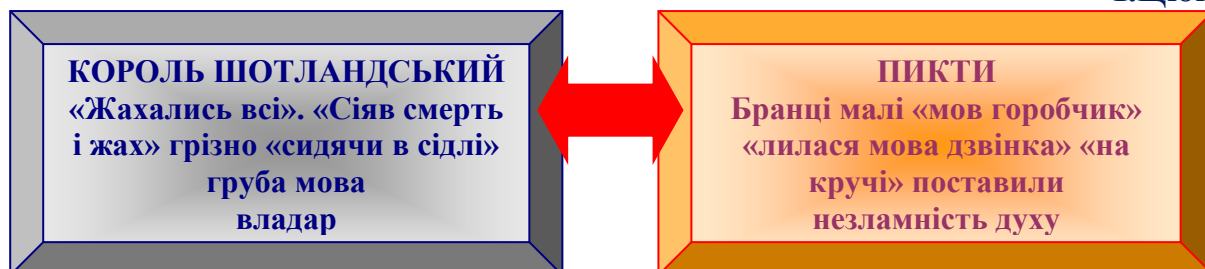
Романтику нічим дихати у нашому світі... Він шукає свіже повітря за допомогою своєї уяви.
Р.Стівенсон.

Тема: « Героїчні пісні й балади у світовій літературі. Роберт Льюїс Стівенсон. «Вересковий мед».

Людина не вічна на цій Землі. А діла, які вона залишає по собі – ото корінь життя людського.

І.Цюпа

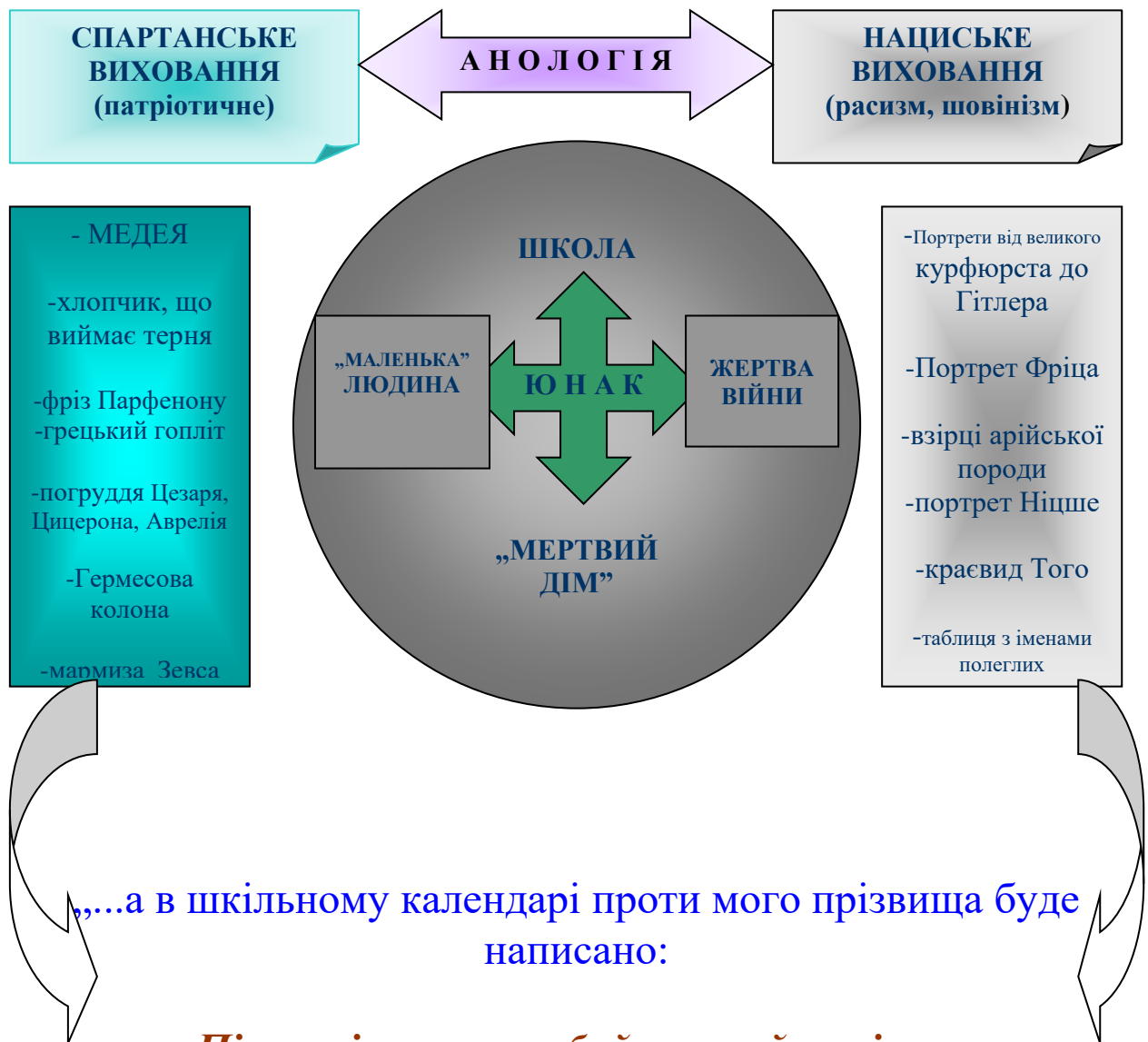

Тема: «Література проти війни. Генріх Белль. «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...».

„Твердження, ніби вмирати за батьківщину солодко й почесно, можна розглядати тільки як форму цілеспрямованої пропаганди. Прощаватися з життям завжди важко, як у власному ліжку, так і на полі битви, поготів, молодим людям у розквіті сил. Тільки дурні теленні можуть бути настільки марнославними, щоб говорити, ніби легко проскочити через цю темну браму, та й лише до тієї пори, доки вони впевнені, що їхній кінець ще далеко».

Б. БРЕХТ

Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...

„...а в шкільному календарі проти мого прізвища буде написано:

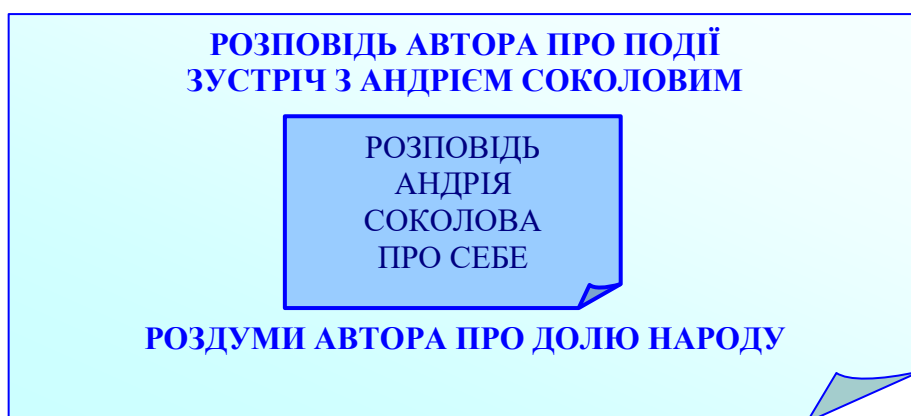
*„Пішов зі школи на бойовище й поліг за...
Але не знаю за що”.*

Тема: «Література проти війни. Михайло Шолохов. «Доля людини».

Одна із найвидатніших книг у світі-повсякденне життя...
О. Генрі

ОСОБЛИВОСТІ КОМПОЗИЦІЇ ОПОВІДАННЯ

ОПОВІДАННЯ В ОПОВІДАННІ

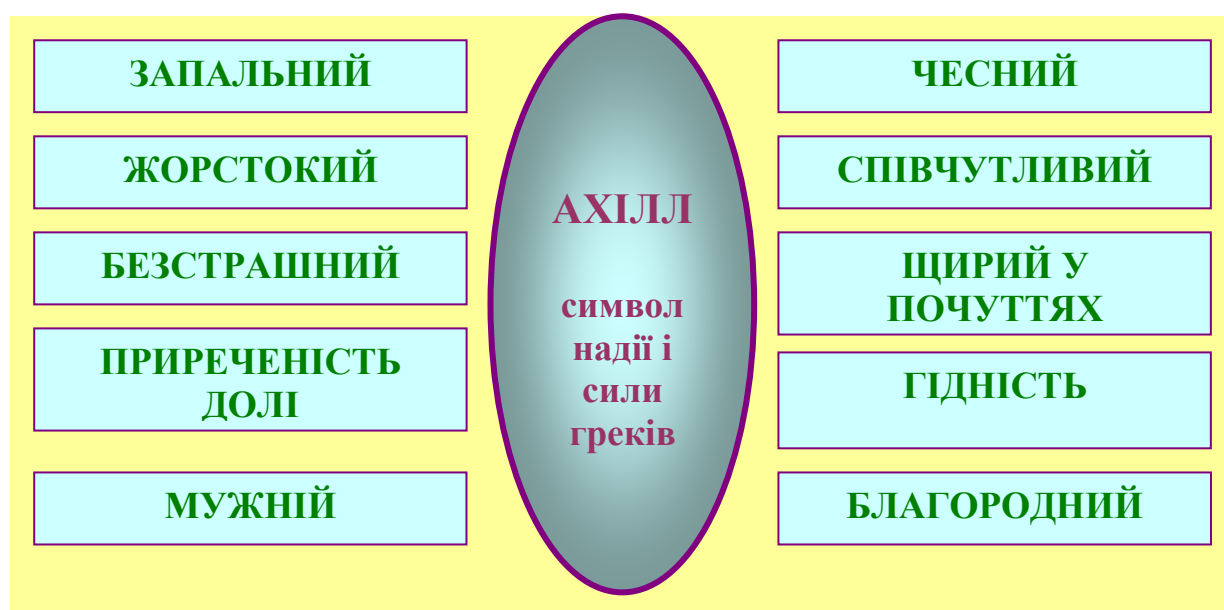

ТРАГІЧНА ДОЛЯ АНДРІЯ СОКОЛОВА

ДО ВІЙНИ	ПІЯЦТВО – СТВОРЕННЯ СІМ'Ї (КОХАННЯ ДРУЖИНИ, НАРОДЖЕННЯ ДІТЕЙ)
ВІЙНА	ПОРАНЕННЯ – ПОЛОН - ПЕРЕМОГА
ПІСЛЯ ВІЙНИ	СМЕРТЬ СИНА – ДУХОВНА СМЕРТЬ – ЗУСТРІЧЬ З ВАНЯТКОЮ – ВІДРОДЖЕННЯ

Тема: «Людина та її світ у давніх літературах. Гомер. «Іліада».

*Вигаснуть зорі скоріш на склепінні високого неба,
Гелій освітить скоріш Ночі святої лице,
Хвиля солона скоріш буде людям напоєм солодким,
Мертвий з Аїду скоріш вернеться знов до життя,
Ніж славнозвісне ім'я меонійця Гомера забудуть,
Ніж його древні пісні кануть у забуття.*
Із грецької епіграми

Тема: «Злет людського духу в літературі доби Відродження.
Мігель де Сервантес Сааведра. «Дон Кіхот».

*Що може бути трагічнішим, ніж людина, яка з чистої любові до
людства здійснює найкомічніше безглуздя?*
І.Тургенєв

ДОН КІХОТ ?	
ЗА	ПРОТИ
Великодушний, безкорисливий філософ-гуманіст, здатний на самопожертву заради ближніх	Безумець, «подвиги» якого абсурдні, смішні і навіть шкідливі
ВИСНОВОК	
Образ Дон Кіхота зітканий із гострих суперечностей – він безумець і мудрець; кволий, немічний і водночас сповнений духовної сили; збіднілий, він вражає своєю щедрістю; це образ КОМІЧНИЙ І ТРАГІЧНИЙ	

АФОРИЗМИ ВІД ДОН КІХОТА

*Кожен з нас – син
своїх добрих справ.*

*Тільки той чоловік
іншого переважить,
котрий зробить
більше за нього.*

*І горе, і радощі – ніщо
не вічне: якщо горе
надто довго триває,
значить, радощі десь
уже недалечко.*

*Не родом
чоловік славен,
а робом.*

*... Спис ніколи
ще не
притупляв
пера, а перо
списа.*

Тема: «Злет людського духу в літературі доби Відродження.
Вільям Шекспір. «Гамлет».

*Звихнувся час. О доле зла моя!
Чому його направить мушу я?*
Вільям Шекспір

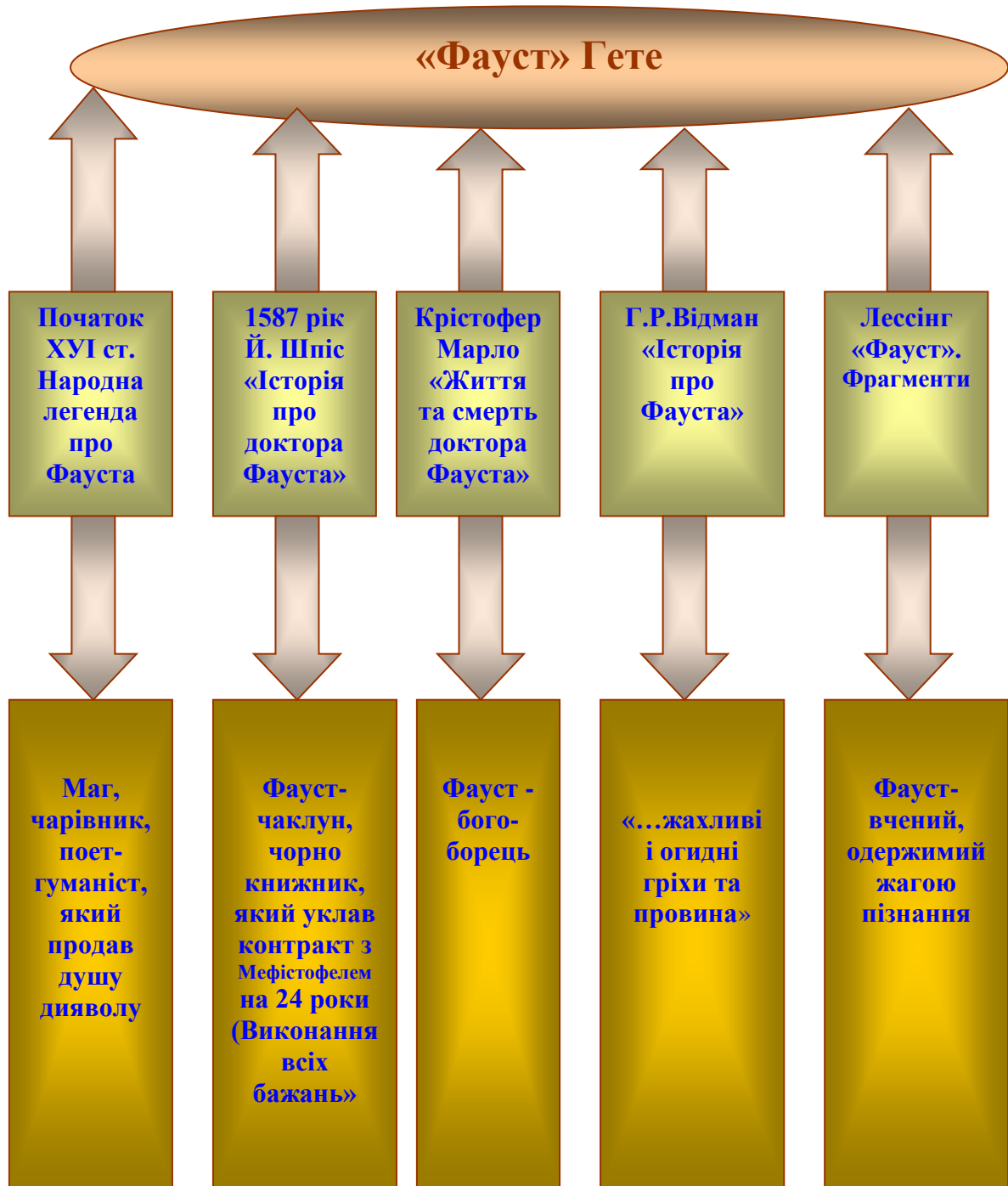
Ідеал		Дійсність
<p><i>Кохання батьків – приклад подружньої вірності</i></p> <p><i>Дружба з Гораціо – приклад поваги до людини будь якого походження</i></p> <p><i>Навчання в прогресивному університеті - віра в силу освіти і науки</i></p> <p><i>Кохання до Офелії – віра в щирість почуттів</i></p>	<p>ГАМЛЕТ</p> <p>БУТИ ЧИ НЕ БУТИ</p> <p>?</p>	<p><i>Зрада – поспішний шлюб матері, брат- вбивця</i></p> <p><i>Підступність – ставлення придворних</i></p> <p><i>Офелія – іграшка в руках ворогів</i></p>
ДОБРО		ЗЛО

Тема: « Із літератури XVIII століття. Просвітництво. Й.В.Гете

«Фауст»

Джерела «Фауста» Гете

Тема: « Із літератури XVIII століття. Просвітництво. Й.В.Гете «Фауст».

Бути людиною - значить бути борцем.
Й.В.Гете.

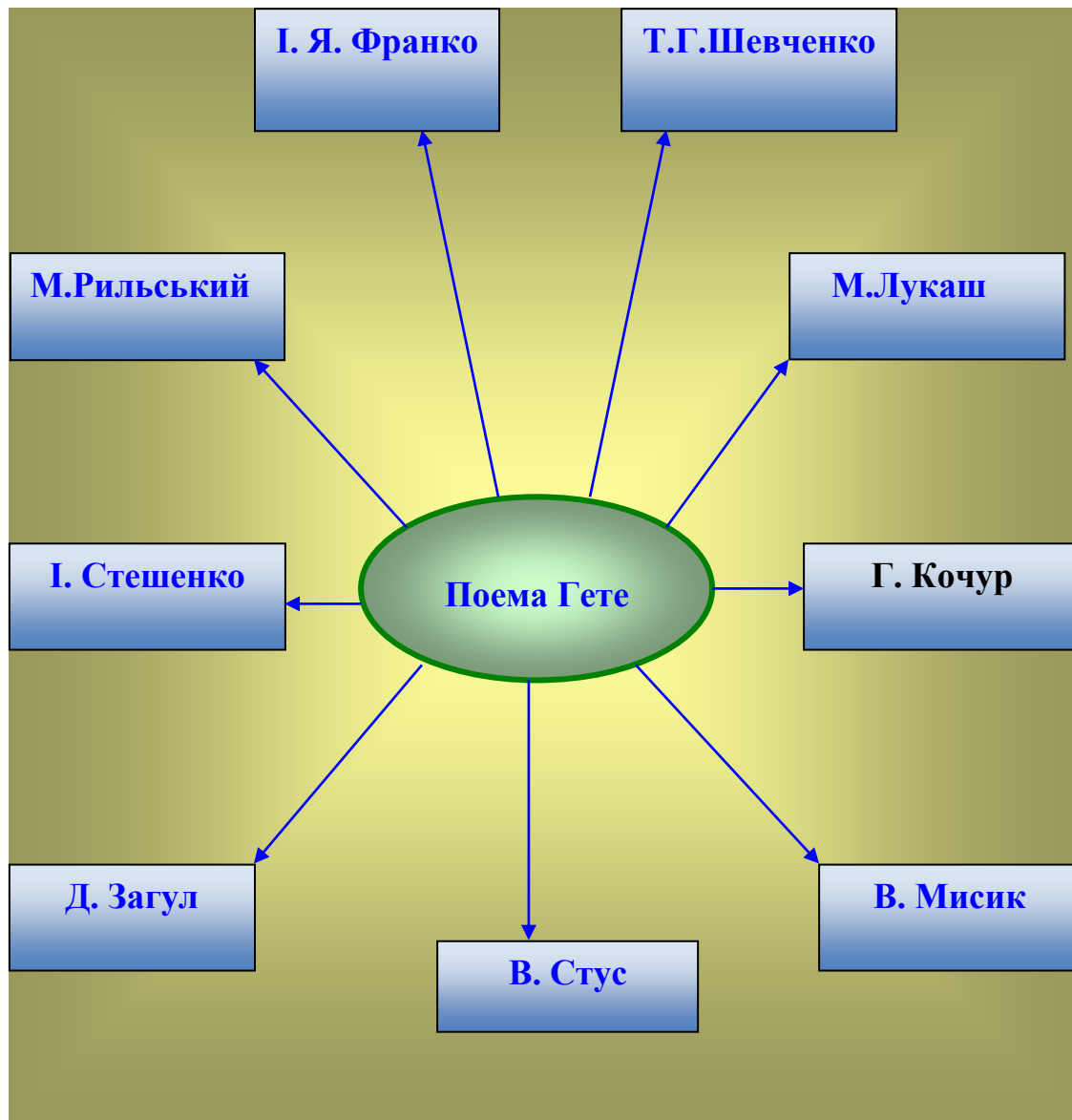
Історія створення «Фауста» Гете

Періоди роботи над трагедією:

Період	I	II	III	IV
Час, вік поета	1768-1775 (19-26 років)	1788-1790 (39-41 рік)	1797-1808 (48-59 років)	1825-1831 (76-82 роки)
Місце	Страстбург Лейпциг Франкфурт- на- Майні	Італія Веймар	Ієна Веймар	Веймар
Події	Виникнення задуму, рукописний варіант «Прафауста»	Дописані деякі сцени, Вперше надрукований у 1790 році під назвою «Фауст. Фрагменти»	Закінчено I частину (1806 рік). Задум II частини, написаний фрагмент «Гелена»	Робота над II частиною, удосконалення фрагменту «Гелена», завершення работ у 1831 році; надруковано, згідно з волею поета, після смерті у 1832 році

Тема: « Із літератури XVIII століття. Просвітництво. Й.В.Гете.
«Фауст».

Роль поеми Гете у розвитку української літератури

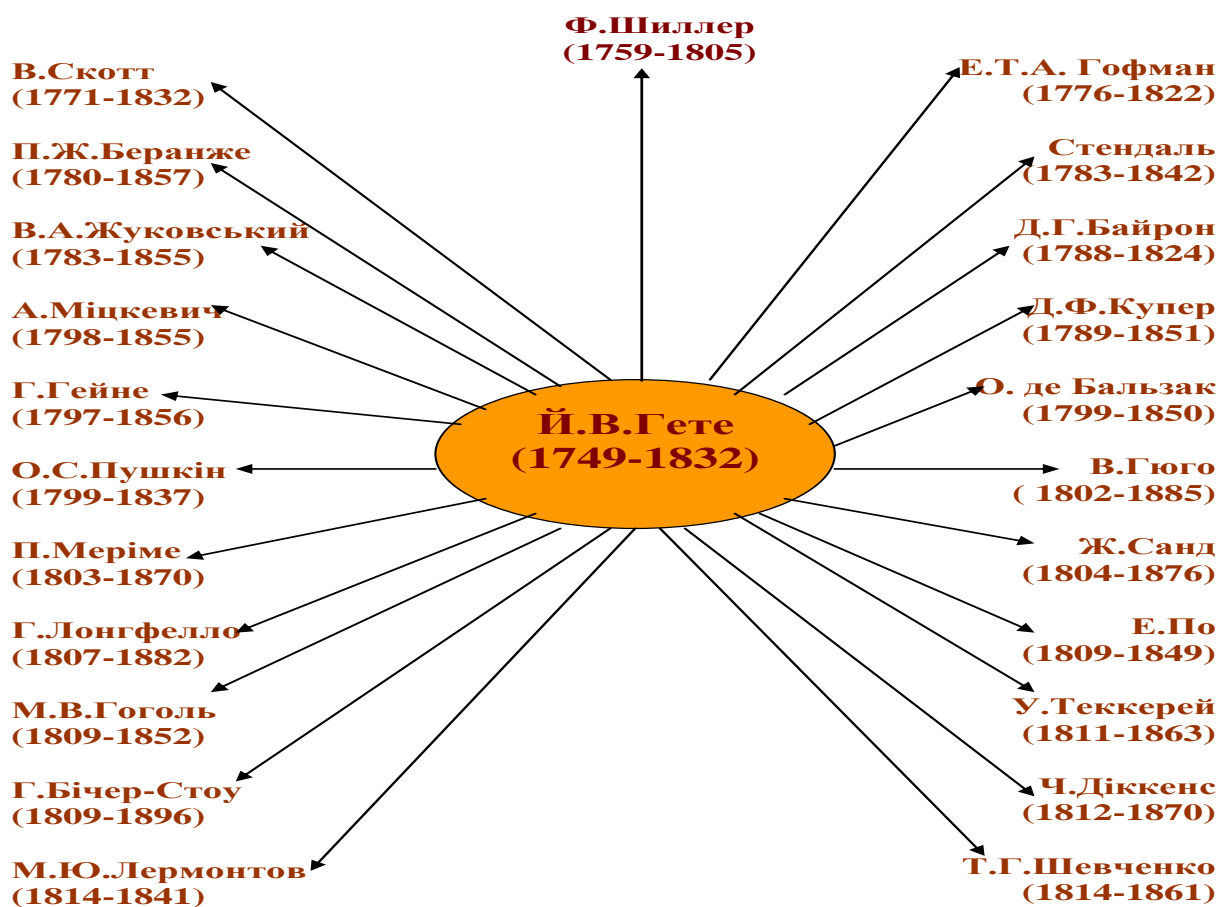
**Тема: « Із літератури XVIII століття. Просвітництво. Й.В.Гете.
«Фауст».**

Я завжди вважав світ більш геніальним, ніж мій геній.

Й.В.Гете

**Зв'язки Гете зі світовим письменством
(особисте знайомство)**

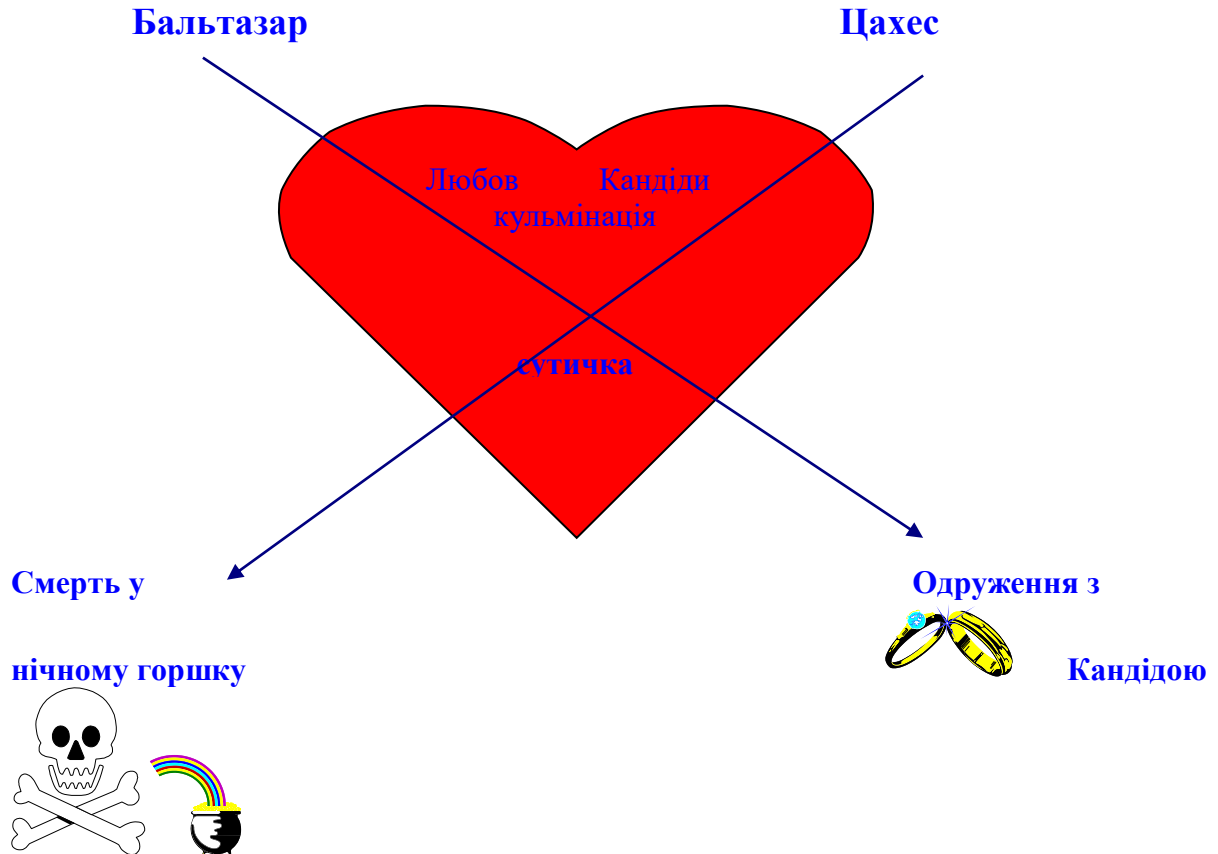
**Зв'язки Гете зі світовим письменством
(особисте знайомство)**

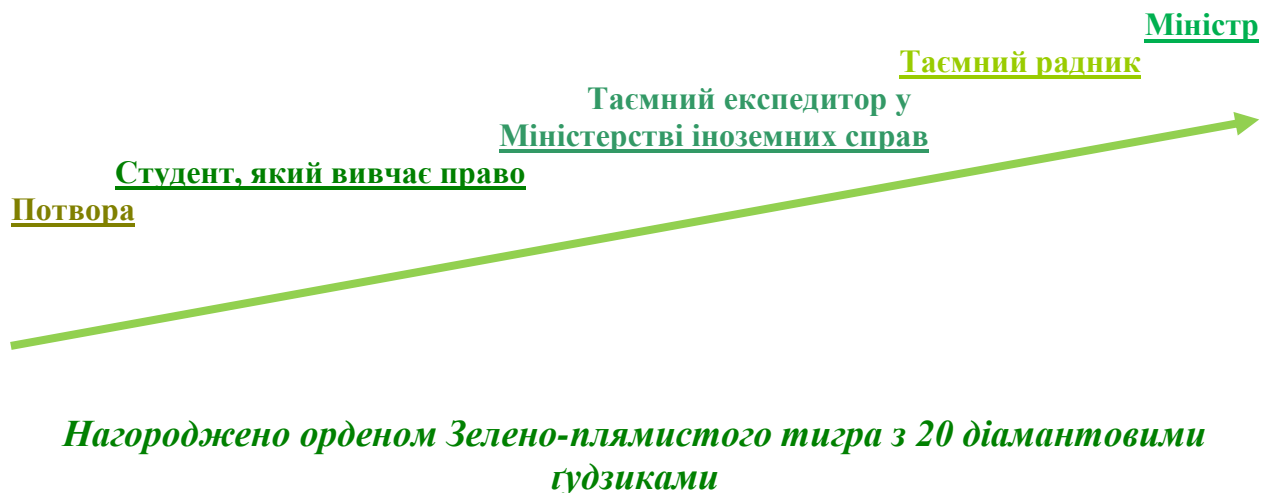
Тема: «Із літератури романтизму. Ернст Теодор Амадей Гофман «Малюк Цахес на прізвисько Ціннобер».

Добра у тисячі разів більше, ніж зла. Добро сильне і незламне.
Януш Корчак.

Композиція казки „Малюк Цахес на прізвисько Ціннобер”

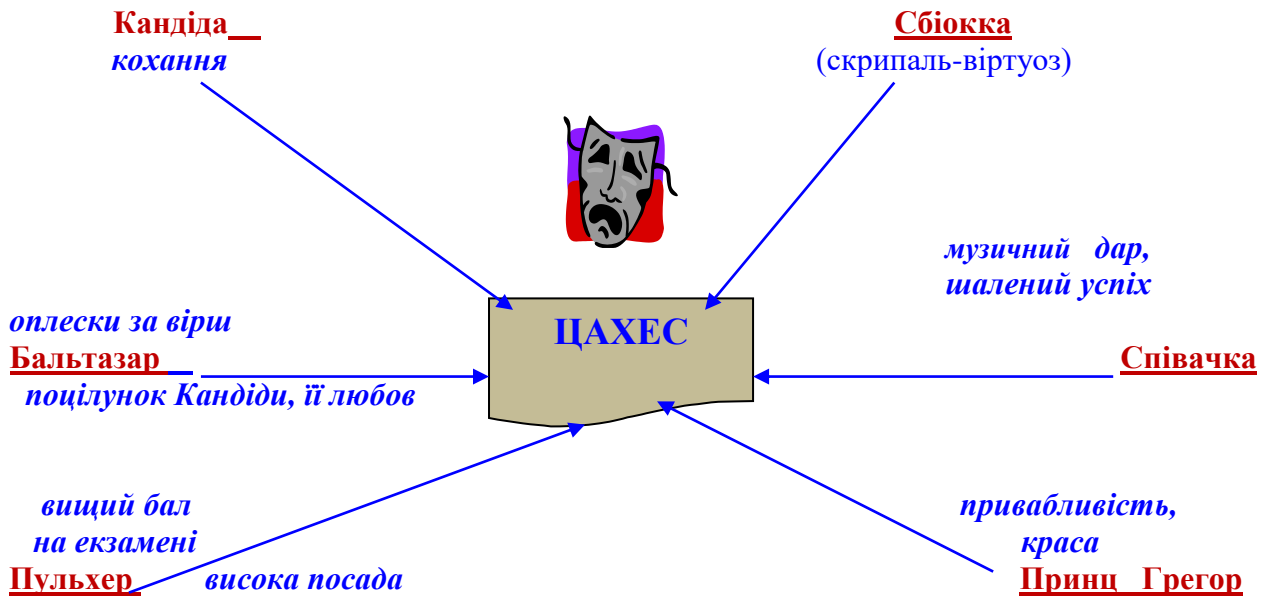
КАРКОЛОМНА КАР'ЄРА ЦАХЕСА

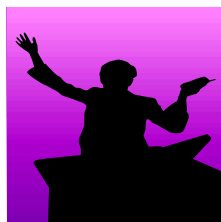
Тема: «Із літератури романтизму. Ернст Теодор Амадей Гофман «Малюк Цахес на прізвисько Ціннобер».

Краще мати в грудях шматочок людського серця, ніж холодний камінь.
В.Короленко

Обкрадені Цахесом

Ставлення натовпу до Цахеса

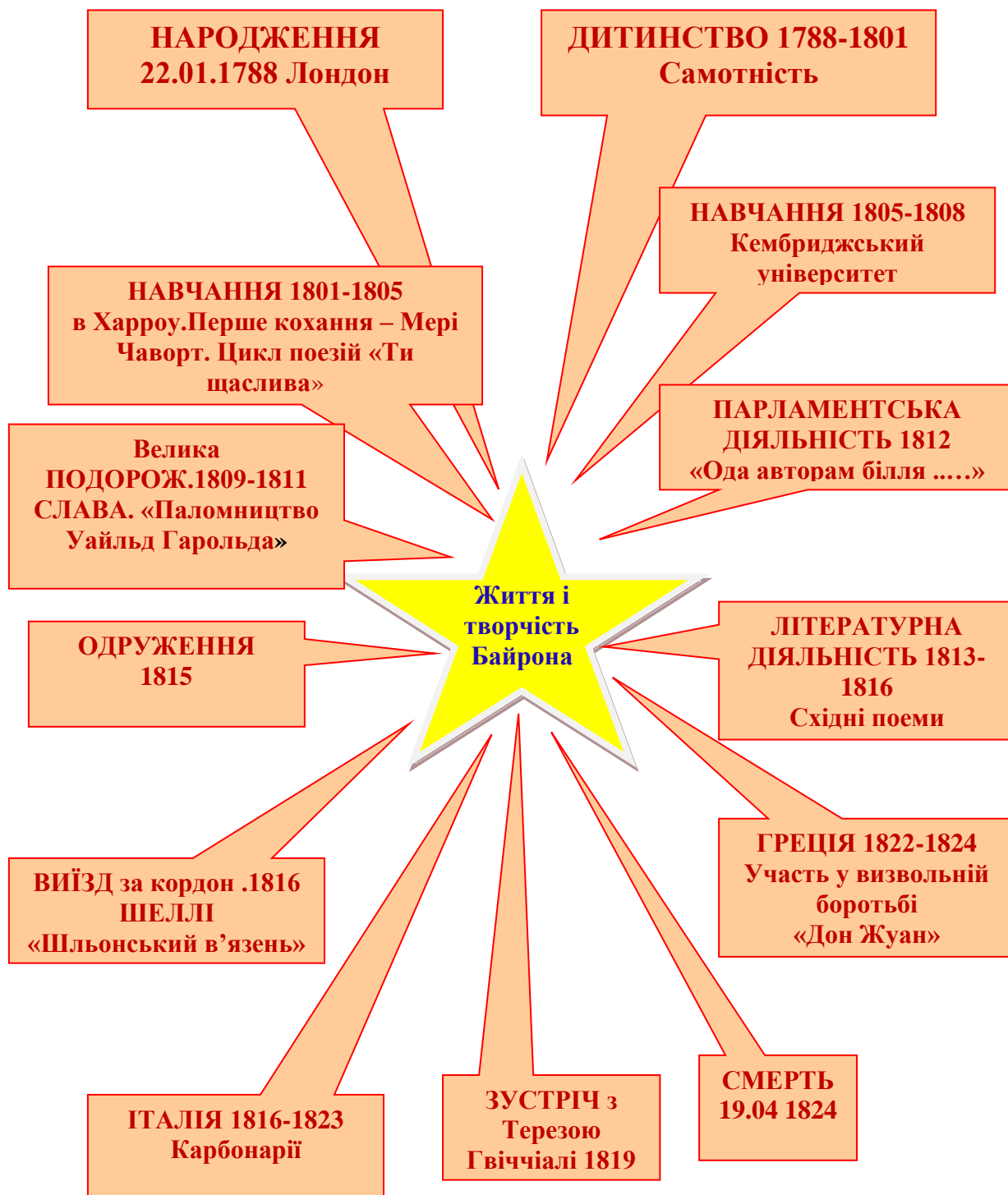

ГІТЛЕР ЦАХЕС СТАЛІН

Тема: « Із літератури романтизму. Джордж Ноел Гордон Байрон - англійський поет-романтик».

Життя Байрона – дорога честі і слави.
Андре Моруа

Тема: « Із літератури романтизму. Джордж Ноел Гордон Байрон. Поема «Мазепа».

«Ми живемо в титанічний і грандіозний час ...»

Дж. Байрон

Світова літературна мазепіана

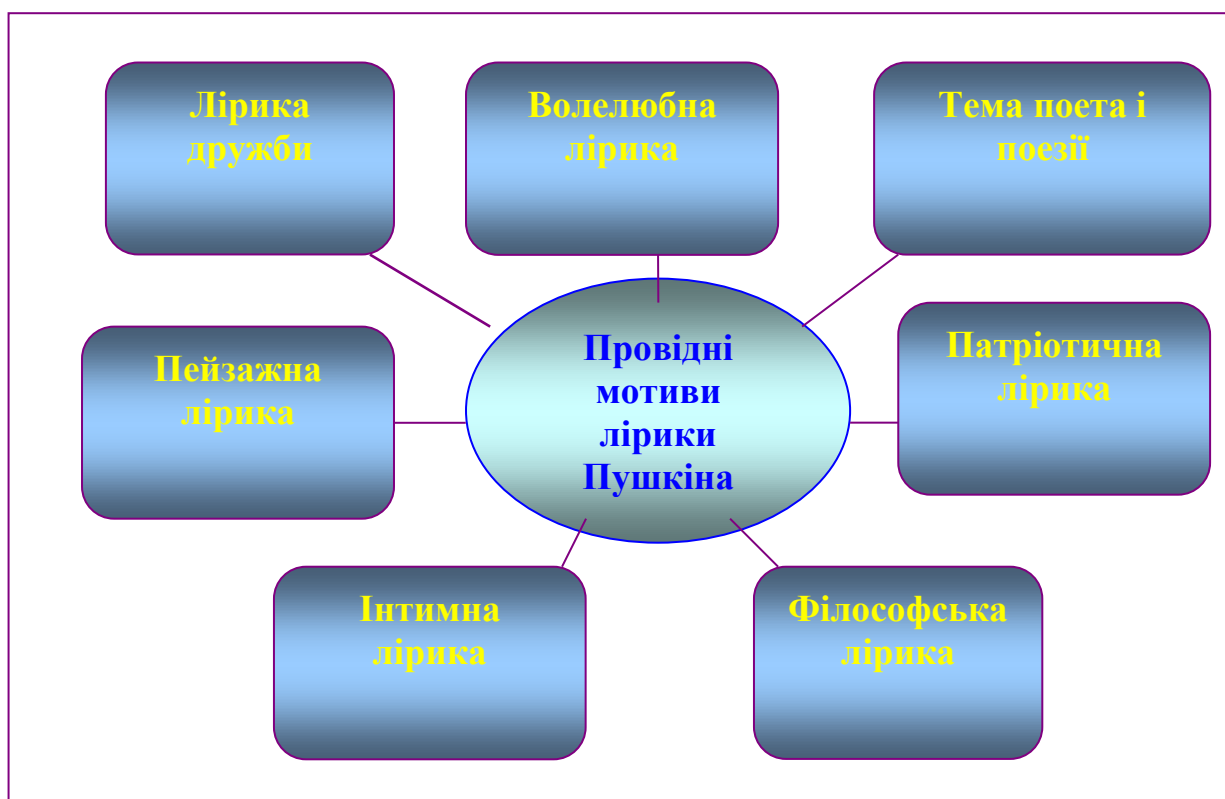
№ п/п	Автор	Назва твору	Країна
1	Вольтер	„Хроніка Карла XII”	Франція
2	В.Гюго	„Мазепа”	Франція
3	Д.Байрон	„Мазепа”	Англія
4	Д.Дефо	„Мазепа”	Англія
5	Ю. Словацький	„Мазепа”	Польща
6	Б.Брехт	„Мазепа”	Німеччина
7	О.С.Пушкін	„Полтава”	Росія
8	К.Ф.Рилєєв	„Войнаровський”	Росія
9	С.Руданський	„Мазепа, гетьман український”	Україна
10	Б.Лепкий	„Мазепа”	Україна
11	В.Сосюра	„Мазепа”	Україна
12	І.Перепеляк	„Остання любов гетьмана”	Україна

Тема: «Від романтизму до реалізму. Олександр Пушкін – великий російський поет»

«Пушкін свій не тільки для всіх народів, не тільки для різних творчих індивідуальностей, але й для всіх епох ...»

М.Рильський

Тема: «Від романтизму до реалізму. Олександр Пушкін – великий російський поет».

«Пушкін свій не тільки для всіх народів, не тільки для різних творчих індивідуальностей, але й для всіх епох ...»
М.Рильський

ПУШКІН І УКРАЇНА

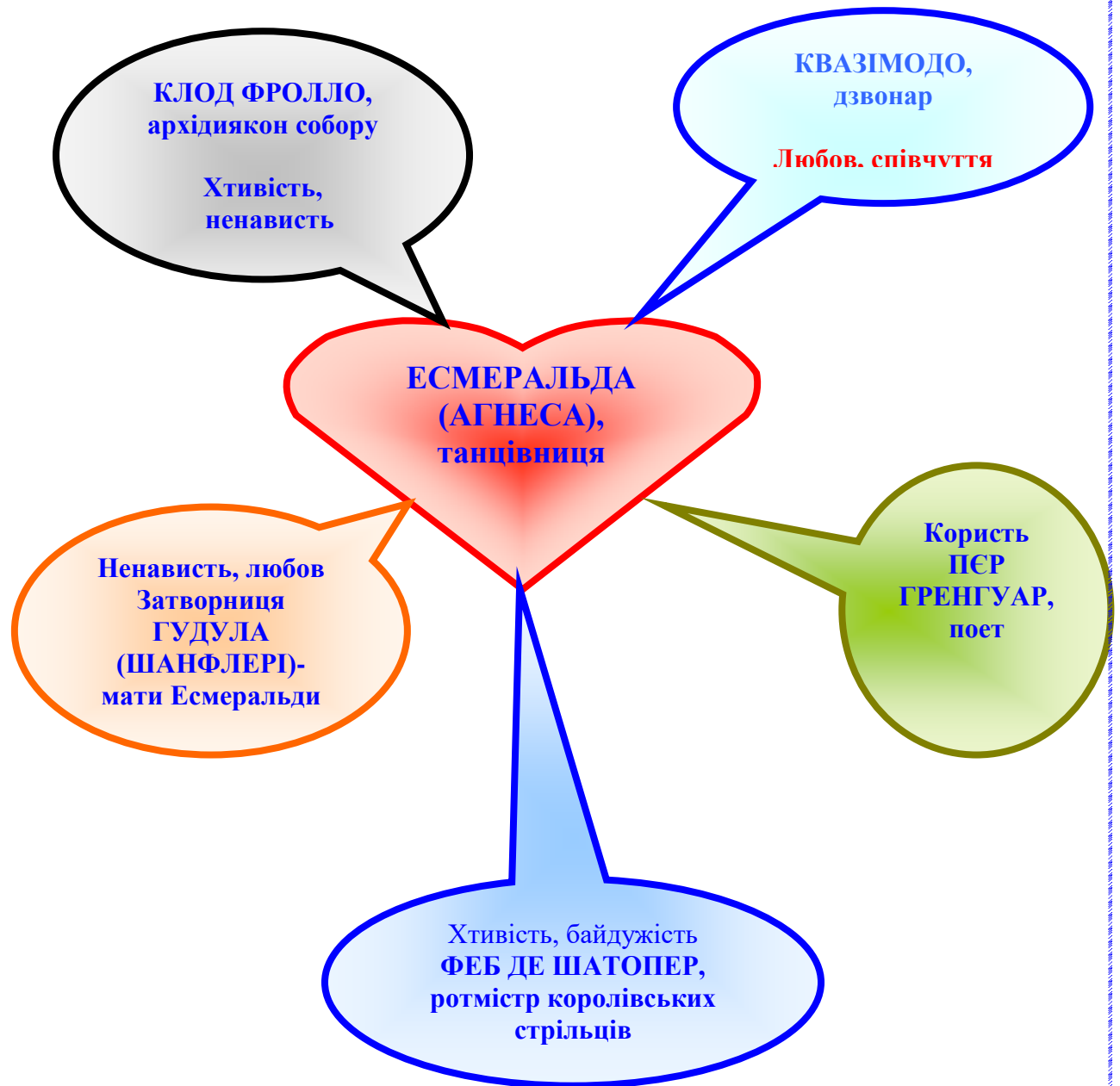
Південне заслання

(06.05.1820 – 01.08.1824)

ДОРОГА В ЗАСЛАННЯ	Петербург
	Луга
КАВКАЗ	Великі Луки
	Вітебськ
	Могильов
	Чернігів
КРИМ	Київ
	Катеринослав 21.05.1820
	Гурзуф
	Алупка
КИШИНІВ (Молдавія) 21.09.1820 – 02.07.1823	Севастополь
	Бахчисарай
	Сімферополь
	Київ
ОДЕСА	Кам'янка
	Тульчин
	Васильків
	25.08.1823-01.08.1824

Тема: «Від романтизму до реалізму. Віктор-Марі Гюго «Собор Паризької Богоматері».

Життя - видовище, трагедія жива...
В. Гюго

Тема: «Від романтизму до реалізму. «Гобсек». Оноре де Бальзак».

Не гроші роблять людину щасливою, а людяність.
Ч. Діккенс

ГРОШІ - МРІЯ

*« ЩОБ ЗДІЙСНИТИ СВОЇ ПРИМХИ, МИ ПОТРЕБУЄМО ЧАСУ,
ЗАСОБІВ І ЗУСИЛЬ. ТАК ОТ, У ЗОЛОТІ ВСЕ ЦЕ Є У ЗАРОДКУ, І ВОНО
ВСЕ ДАЄ У ЖИТТІ».*

ГРОШІ – ПРИСТРАСТЬ

«...3 УСІХ ЗЕМНИХ БЛАГ ВАРТО ДОМАГАТИСЯ ТІЬКИ... ЗОЛОТА».

ГРОШІ – ІДОЛ

*«ПІДХОПИВСЯ НА НОГИ І ПУСТИВСЯ В ТАНЕЦЬ ПРИКАЗУЮЧИ:
«А ДІАМАНТИ В МЕНЕ! ДІАМАНТИ ТЕПЕР МОЇ! ЧУДОВІ
ДІАМАНТИ! БЕЗДОГАННІ ДІАМАНТИ!»*

ГРОШІ – ВЛАДА

*«... А ВОЛОДІЮ СВІТОМ, НЕ СТОМЛЮЮЧИ СЕБЕ, А СВІТ НЕ МАЄ
НАДІ МНОЮ НІЯКОЇ ВЛАДИ».*

Тема: «Из литературы російського реалізму. «Анна Кареніна».
Лев Толстой».

Главная цель искусства... высказывать правду о душе человека.
Л.Н.Толстой

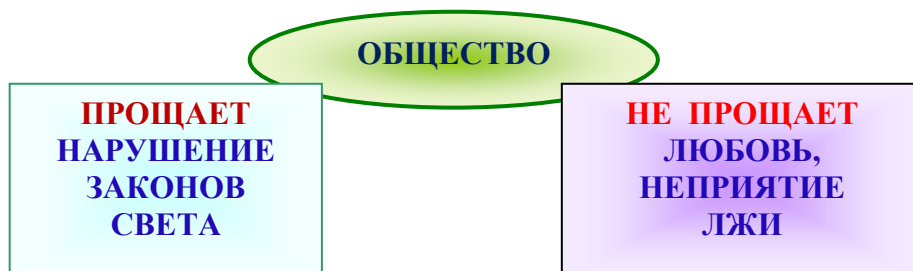

ВИНОВНИК
ЧУЖОГО
НЕСЧАСТЬЯ,
ЖЕРТВА
ЧУЖОЙ ВИНЫ

*Жить только любовью и только для
любви нельзя*

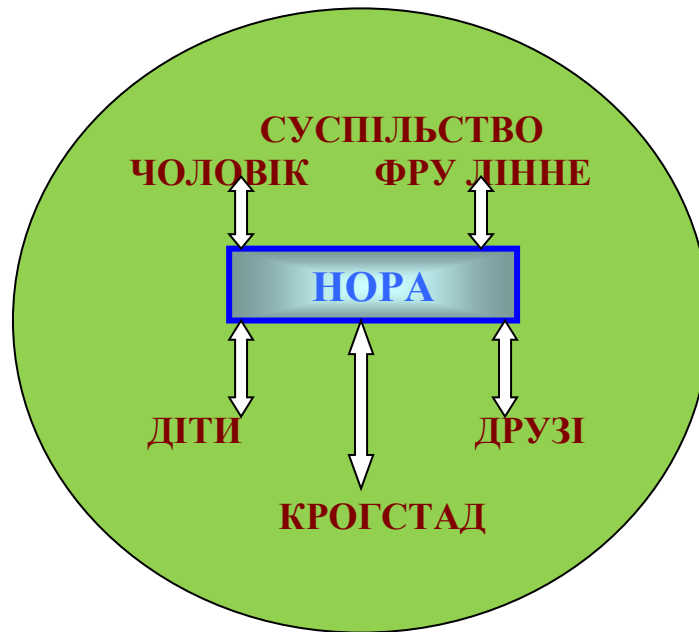
любовь	усталость	раздражение	ненависть
--------	-----------	-------------	-----------

РАЗРУШЕНИЕ ЛИЧНОСТИ

Тема: «Традиції і новаторські зрушення в літературі другої половини ХІХ ст. Генрік Ібсен. «Ляльковий дім».

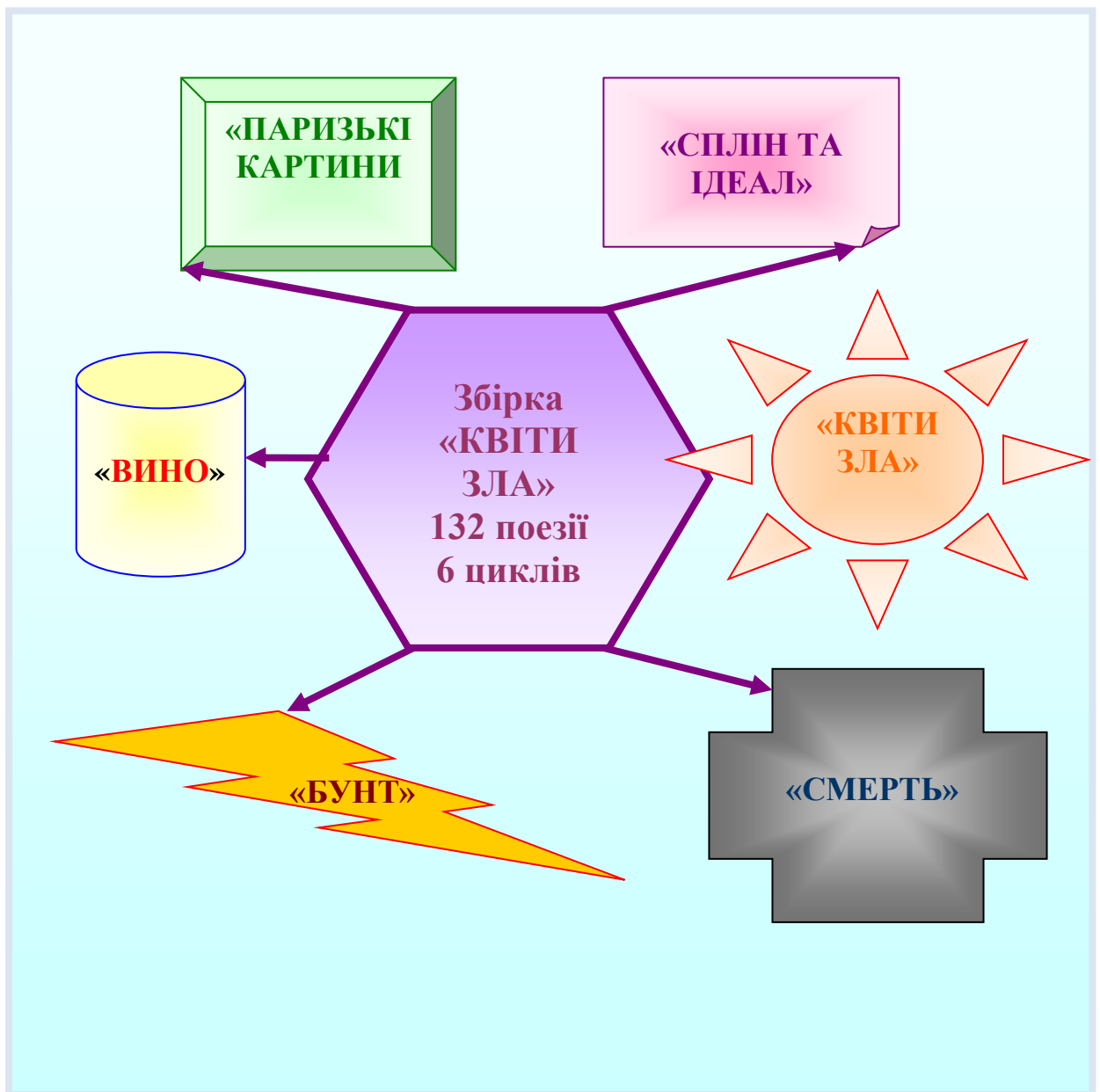
Мені треба з'ясувати собі, хто має слушність – суспільство чи я
Генрік Ібсен

<p>НОРА</p> <ul style="list-style-type: none">
• ПОРЯТУНОК ЧОЛОВІКА<ul style="list-style-type: none">
• ЗАДОВОЛЕННЯ
• СЛУЖІННЯ БЛИЗЬКИМ
<p>ЩАСТЯ</p>
<p>ХЕЛЬМЕР</p> <ul style="list-style-type: none">
• КАР'ЄРА
• ЗОВНІШНЯ БЛАГОПРИСТОЙНІСТЬ<ul style="list-style-type: none">
• ТУРБОТА ПРО СЕБЕ

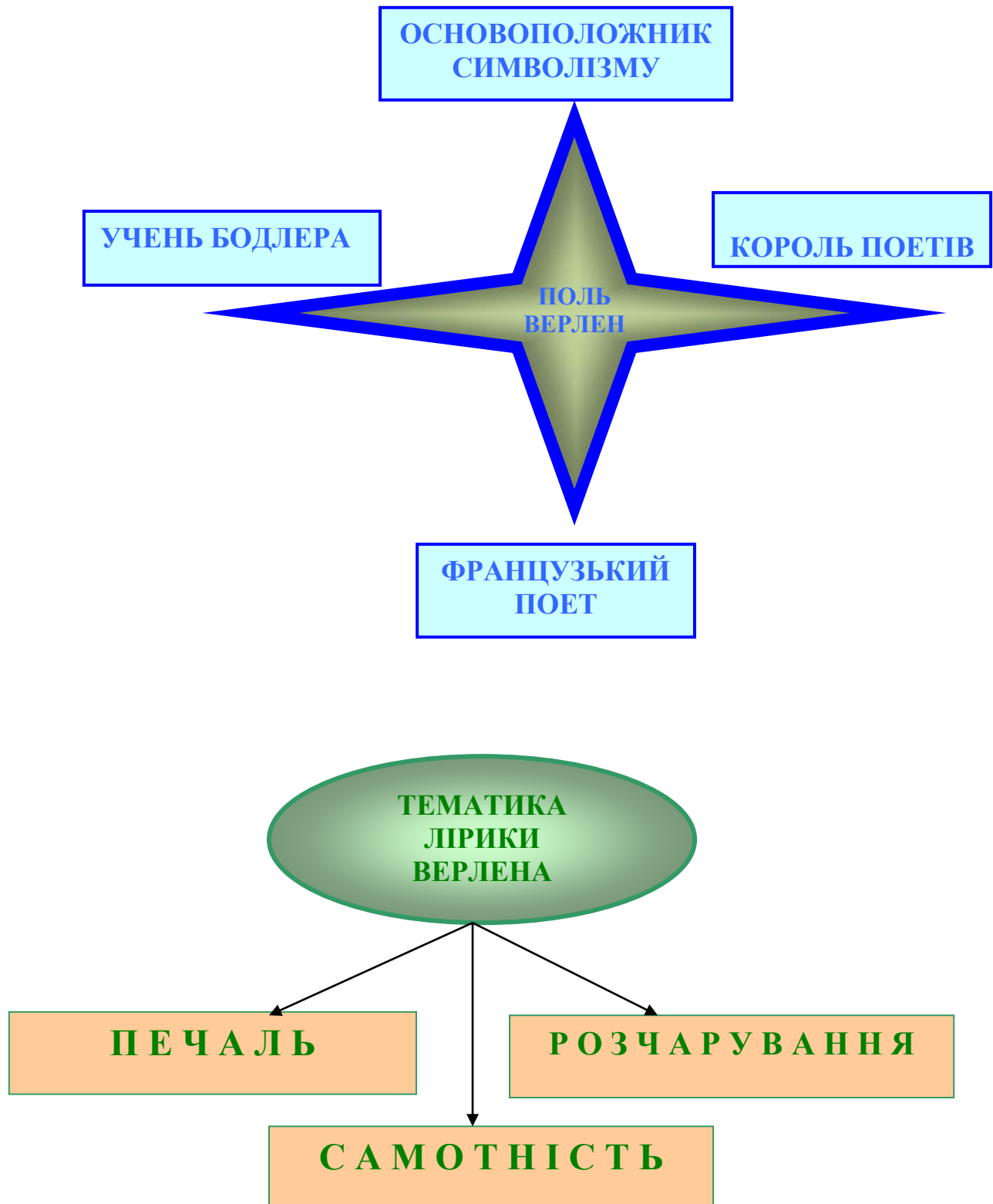
Тема: «Із літератури раннього модернізму.
Шарль Бодлер».

Про книгу треба судити у її цілісності, і тоді з неї випливає жорстокий моральний урок.
Шарль Бодлер

Тема: «Із поезії французького символізму. Поль Верлен».

*Найбільш оригінальний, грішний, містичний,
Найбільш натхнений і справжній серед поетів.
Анатоль Франс*

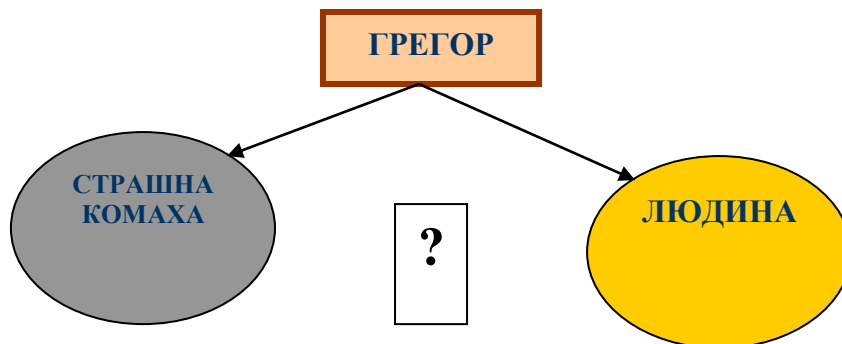

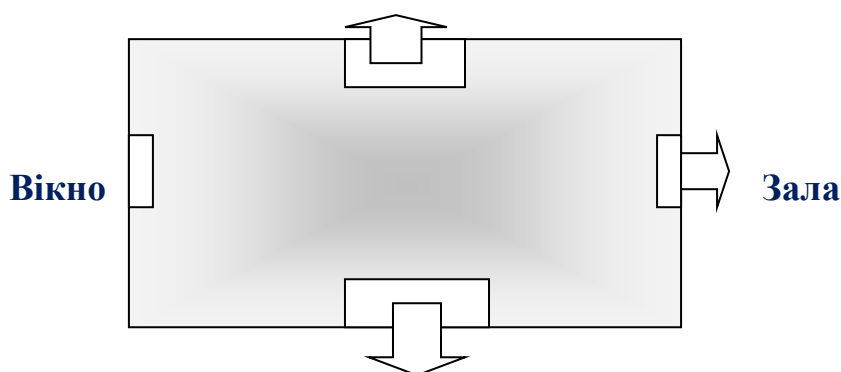
Тема: «Із літератури першої третини ХХ століття. Франц Кафка «Перевтілення»».

*„...я живу в своїй родині більш чужим, аніж найчужіший”.
„...у місті, у родині, у професії, у суспільстві, у любовних взаєминах... у
взаєминах з народом, реальних або бажаних, - у всьому цьому я відчуваю
себе незахищеним, причому в такій мірі, як це не буває ні в кого”.*

Ф. Кафка

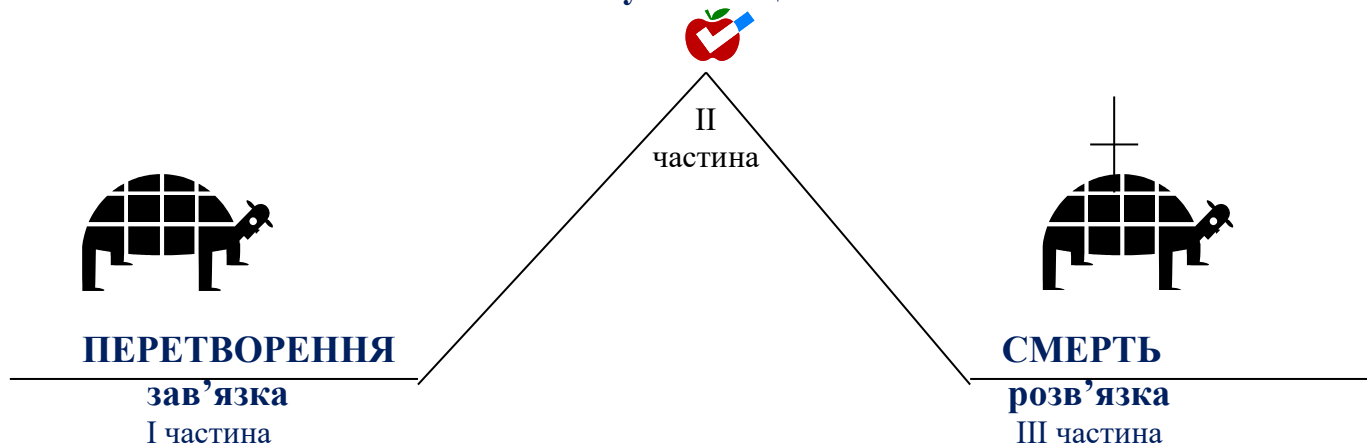
Зміни в інтер'єрі кімнати Григора Вітальня

- затишна кімната юнака;
- порожня кімната;
- звалище непотрібних речей

Кімната сестри

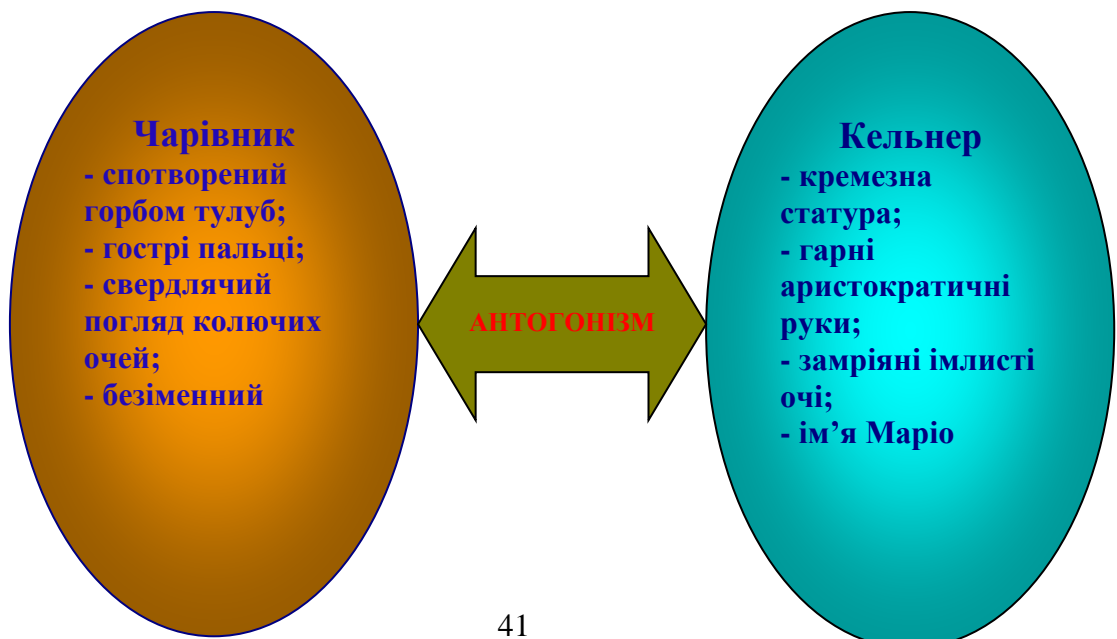
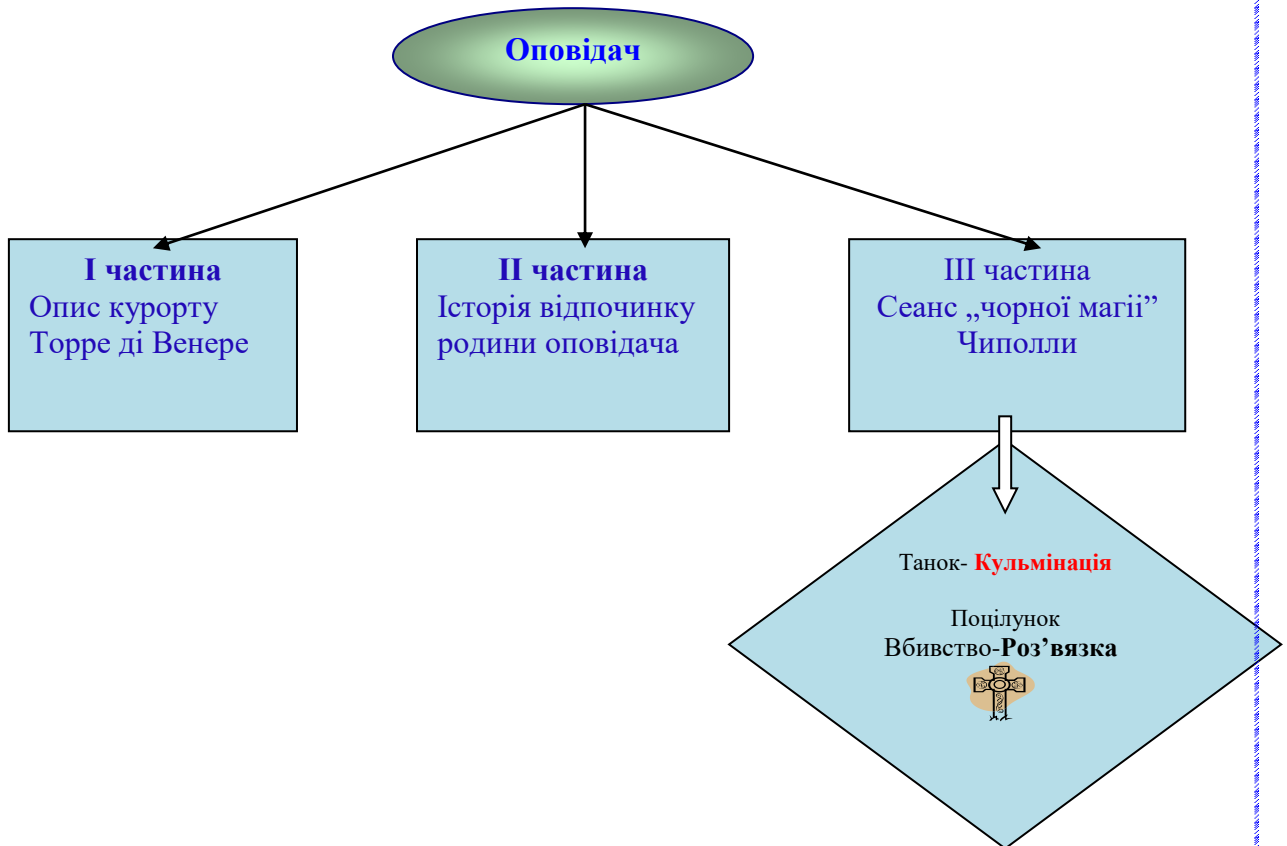
Композиція твору ВИГНАННЯ кульмінація

Тема: « Проза й драматургія 30-х років. З німецької літератури. Томас Манн «Маріо і чарівник»

„Жахливий, фатальний кінець. А все-таки він приніс визволення...”
Т.Манн

Композиція новели

Тема: « Проза й драматургія 30-х років. З російської літератури. Михайло Булгаков «Майстер і Маргарита».

МИХАИЛ БУЛГАКОВ „МАСТЕР И МАРГАРИТА”

ЕРШАЛАИМ
14-15 НИСАНА
29 г. І в. н. э.

МОСКВА
1-4 мая 1929 года
XX в. н. э.

ИЕШУА

МАСТЕР

„Тьма, пришедшая со Средиземного моря, накрыла ненавидимый прокуратором город. Исчезли висячие мосты, соединяющие храм со страшной Антониевой башней, опустилась с неба бездна и залила крылатых богов над гипподромом, хасмонеийский дворец с бойницами, базары, караван-сарай, переулки-пруды... Пропал Ершалаим - великий город, как будто не существовал на свете”.

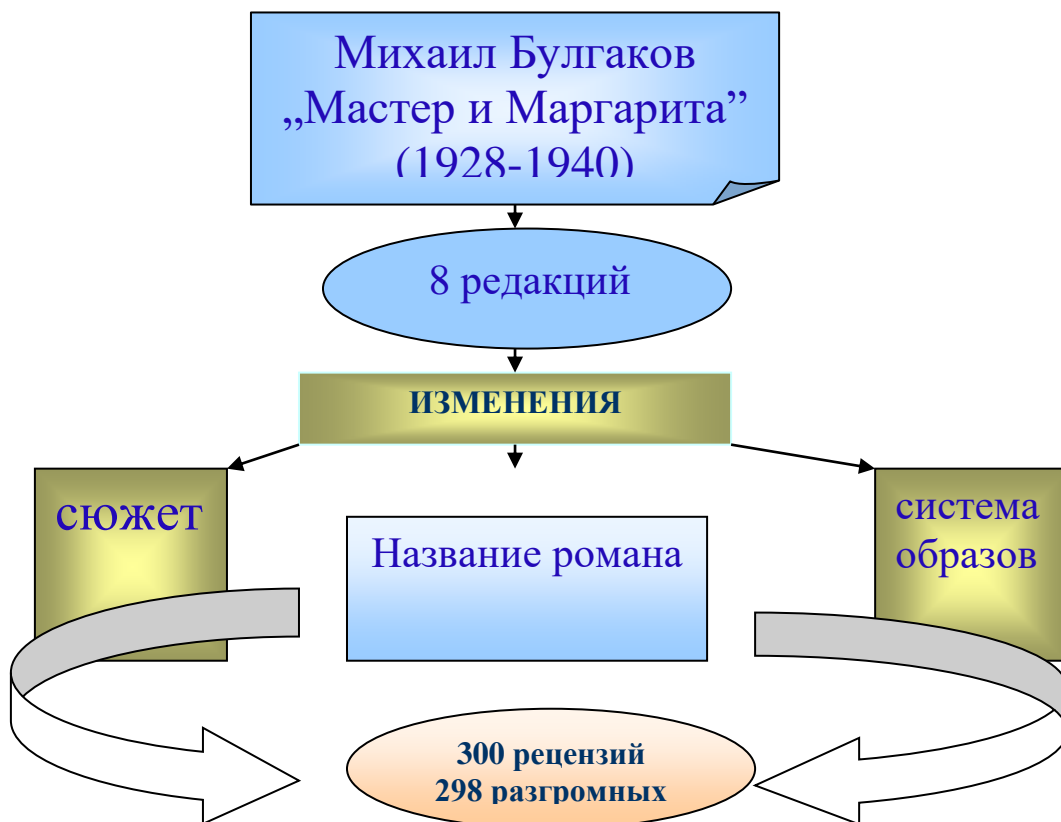
„Эта тьма, ведшая с запада, накрыла громадный город. Исчезли мосты, дворцы. Все пропало, как будто этого никогда не было на свете”.

ВЕЧНОСТЬ

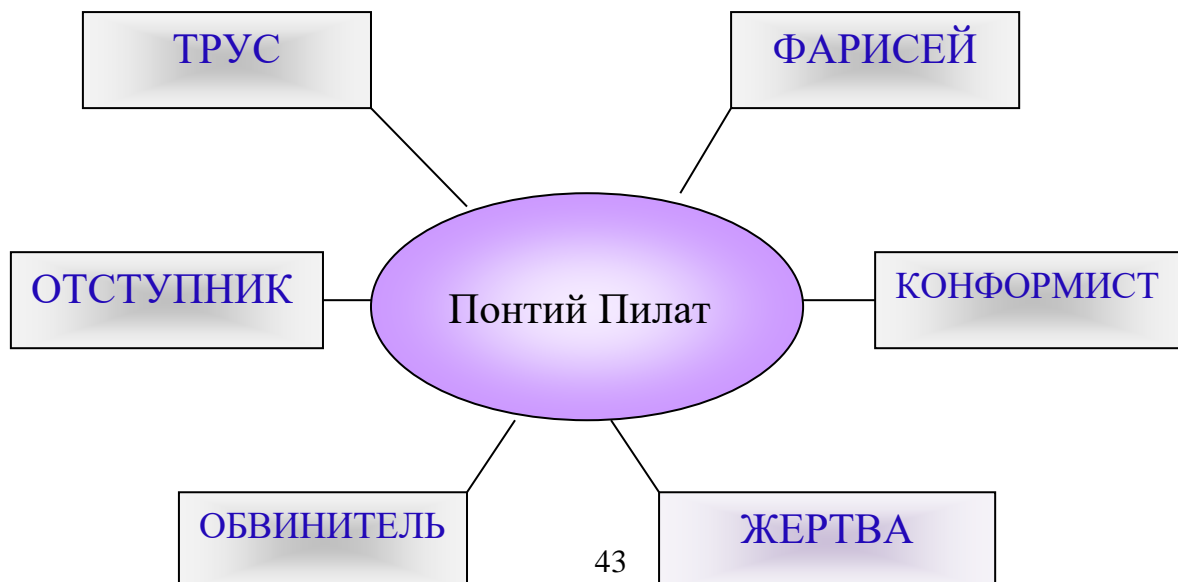
Тема: «Із літератури першої третини ХХ століття. Михайло Булгаков. «Майстер і Маргарита».

„ОН ГЕНИЙ”.

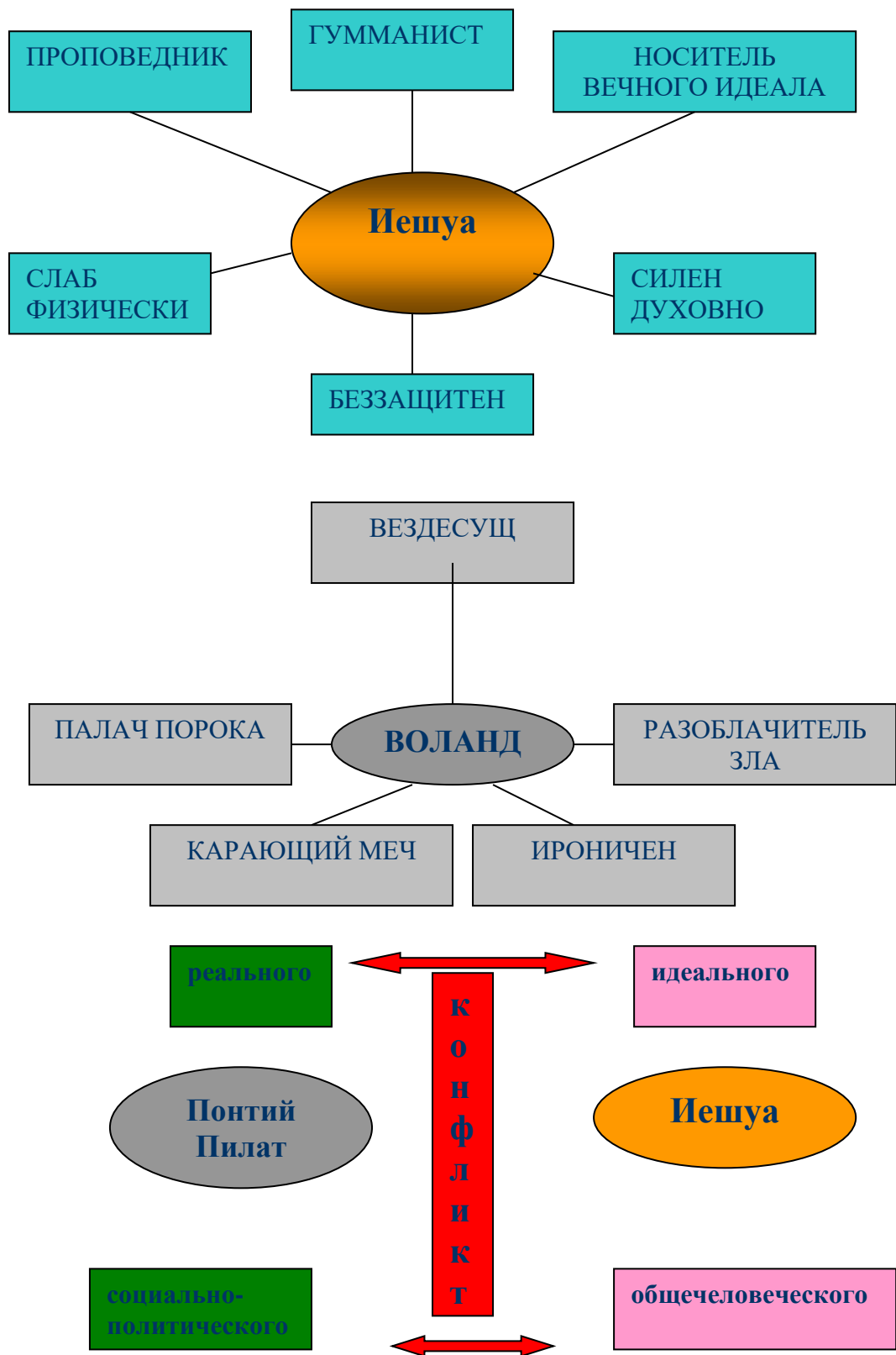
Анна Ахматова

„Погиб! Погибли!”

Тема: «Із літератури першої третини ХХ століття. Михайло Булгаков. «Майстер і Маргарита».

Тема: «Із літератури першої третини ХХ століття. Михайло Булгаков. «Майстер і Маргарита».

Всякая власть является насилием над людьми и что настанет время, когда не будет власти ни кесарей, ни какой-либо иной власти. Человек перейдет в царство истины и справедливости, где вообще не будет надобна никакая власть.

*Правду
говорить легко
и приятно*

*Что бы делало твоё
добро, если бы не
существовало зла.*

„Крылатые“ выражения от БУЛГАКОВА

*Тот, кто любит,
должен разделять
участь того, кого он
любит*

*Каждому будет
дано по его вере*

*Все будет правильно,
на этом построен мир*

*Недоброе таится в мужчинах, избегающих
вина, игр, общества прелестных женщин,
застольной беседы. Такие люди или тяжело
больны, или втайне ненавидят окружающих.*

*Нет злых
людей, а есть
несчастные*

*Рукописи
не горят*

*Факт - самая
упрямая вещь в
мире*

*Никогда ничего не
просите... в
особенности у тех,
кто сильнее вас.*

*Если нет документа,
нет и человека*

*Деньги должны
храниться в госбанке, а
не в теткинском погребе*

Все кончилось и все кончается...

Тема: « Із літератури раннього модернізму».

МОДЕРНІЗМ

(новітній, сучасний)

антиреалістична спрямованість, тяжіння до умовних засобів художнього зображення та вираження, дух експериментаторства

Світоглядне підґрунтя:
концепції *Ф. Ніцше, А.Бергсона, Е. Гуссерля, З. Фройда, К.Г. Юнга та ін.*

Найвидатніші представники
- *М. Пруст, Дж. Джойс, Ф. Кафка, Т.С. Еліот, Р.М. Рільке, А. Камю, Т. Манн .*

Ознаки модернізму:

-настанова на елітарність мистецтва;

-абсолютизація суб'єктивного засобу зображення світу;

-відмова від принципів „об'єктивного” аналізу дійсності;

-особлива увага до художньої форми

Провідні теми:

-ізолюваність особистості, її відчуження й приреченість на нездоланну самотність;
-знеособлення людини;
напружене переживання скінченності індивідуального існування та абсурдності життя;

-змалювання мертвої механістичності сучасної цивілізації;

-критичне ставлення до історії;

-зосередженість на метафізичних універсальних

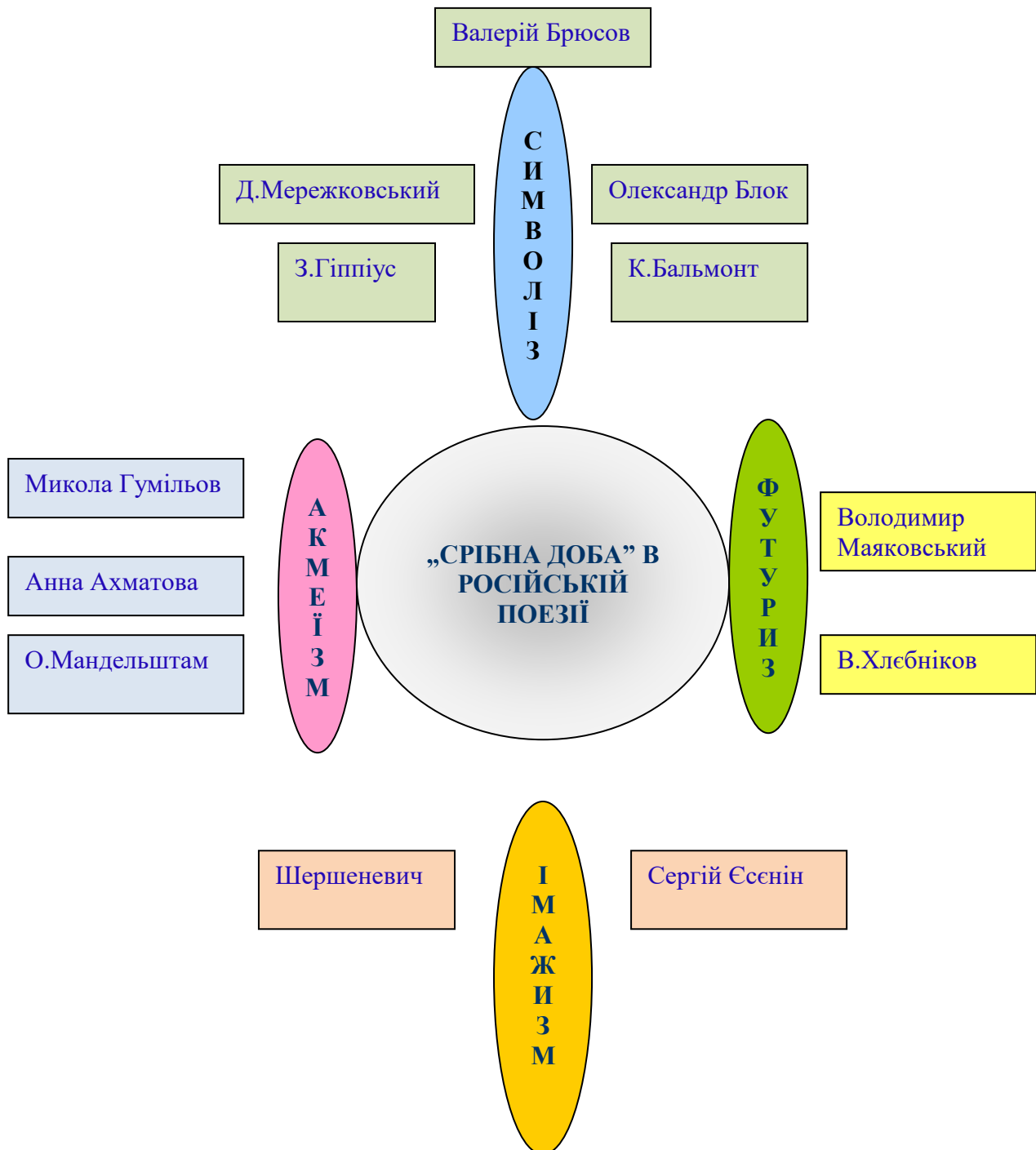
НАПРЯМКИ І ТЕЧІЇ МОДЕРНІЗМУ

**НЕОРОМАНТИЗМ;
ФУТУРИЗМ;
ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМ;
ЕКСПРЕСІОНІЗМ;
УНАНІМІЗМ;
АКМЕЇЗМ;**

**СИМВОЛІЗМ;
АВАНГАРДИЗМ;
КУБІЗМ;
ІМАЖІНІЗМ;
СЮРРЕАЛІЗМ;
АБСТРАКЦІОНІЗМ.**

Тема: «Глибинні зрушення в поезії початку ХХ ст. «Срібна доба» російської поезії, її модерністські та авангардистські течії».

„СРІБНА ДОБА” В РОСІЙСЬКІЙ ПОЕЗІЇ

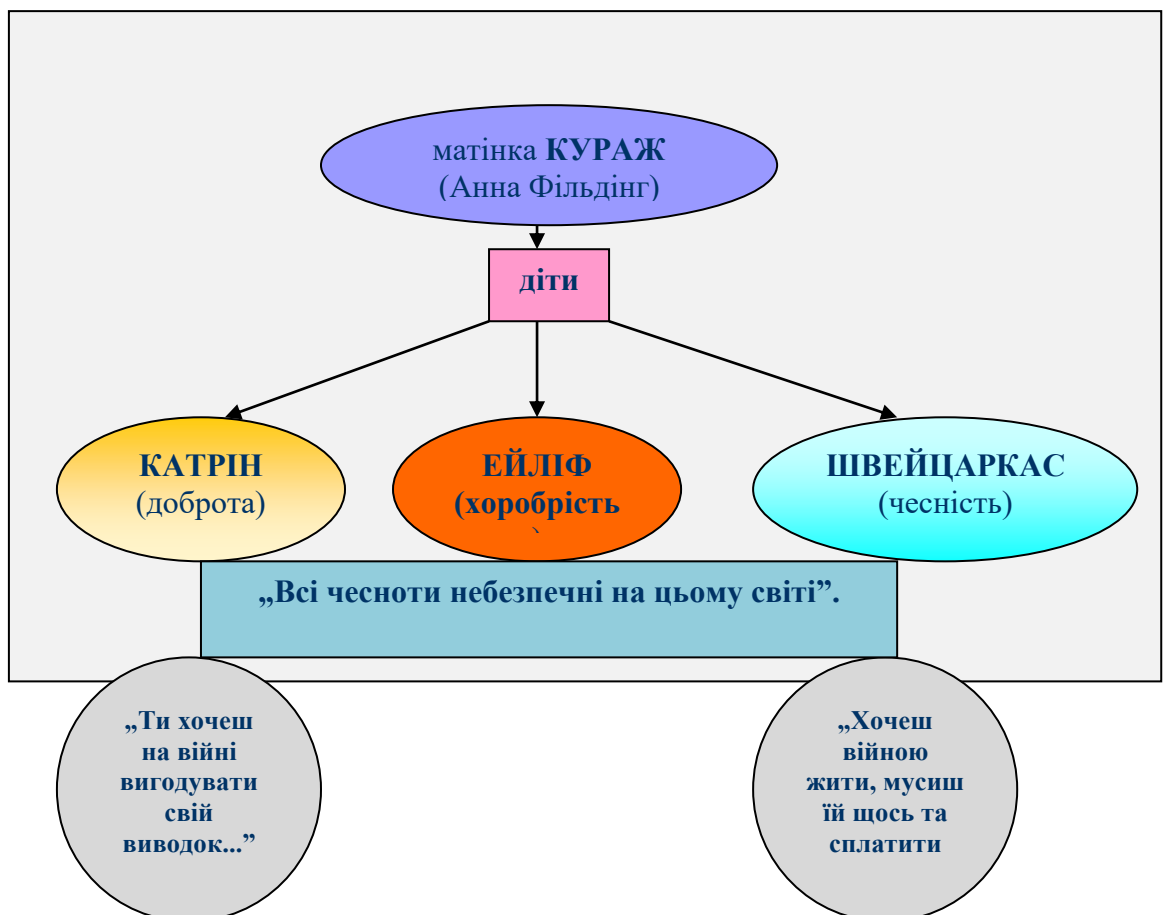

**Тема: «Новаторство в драматургії. З німецької літератури.
Бертольт Брехт. «Матінка Кураж та її діти».**

**БЕРТОЛЬТ БРЕХТ „ МАТІНКА КУРАЖ ТА ЇЇ ДІТИ. ХРОНІКА З
ЧАСІВ ТРИДЦЯТИЛІТНЬОЇ ВІЙНИ”.**

*„Твердження, ніби вмирати за батьківщину солодко й почесно,
можна розглядати тільки як форму цілеспрямованої пропаганди.
Прощаватися з життям завжди важко, як у власному ліжку, так і на
полі битви, поготів, молодим людям у розквіті сил. Тільки дурні теленні
можуть бути настільки марнославними, щоб говорити, ніби легко
проскочити через цю темну браму, та й лише до тієї пори, доки вони
впевнені, що їхній кінець ще далеко”.*

П'єса – притча; п'єса - пересторога

**Тема: «Із літератури середини – другої половини ХХ ст.
З англomовної літератури. Ернест Хемінгуей. «Старий і море».**

Ернест Хемінгуей „Старий і море”

Від задуму до нагороди

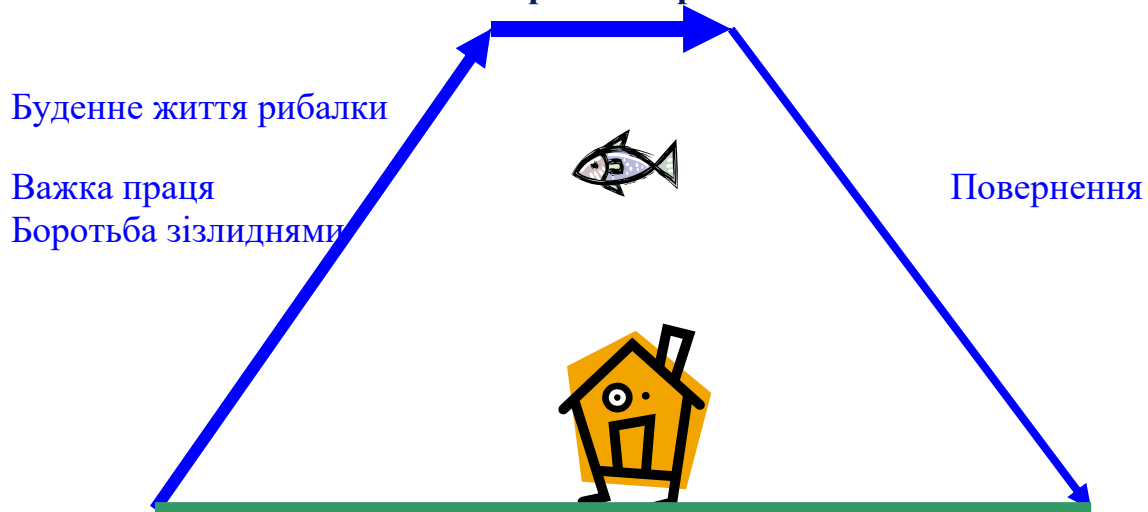
	1954	Нобелівська премія
	1953	Пулітцерівська премія
	1952	Публікація повісті в журналі „Лайф”
	1951	Закінчно рукопис повісті
	1936	Нарис „На блакитній воді. Гольфстрімський лист”
1930		Розмова з Паркінсоном

Композиція повісті

„Рибино, поки я живий, я тебе не покину”

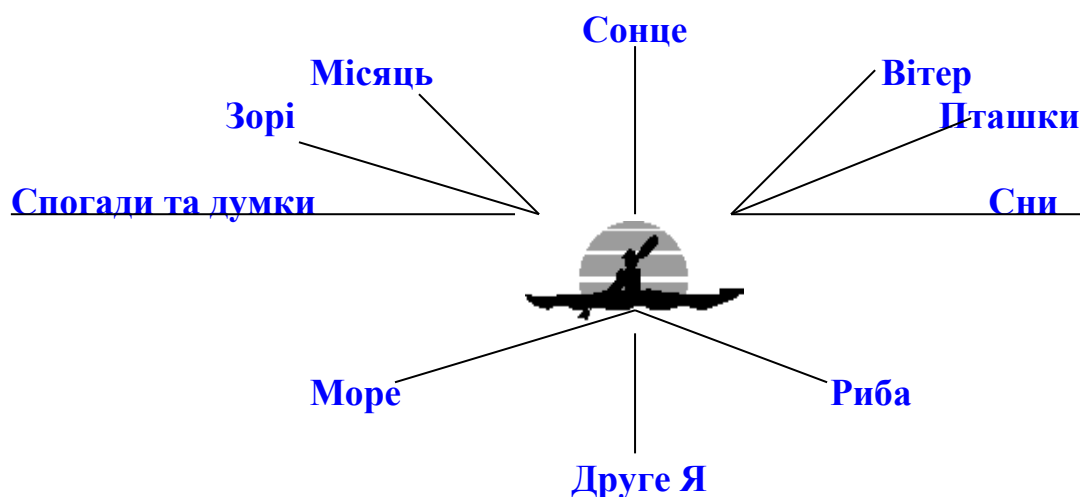
„... я покажу їй, на що здатна людина й що вона може знести”

Боротьба з рибкою

Берег. Розмова старого Сантьяго і хлопчика Маноліне

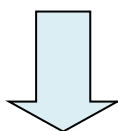
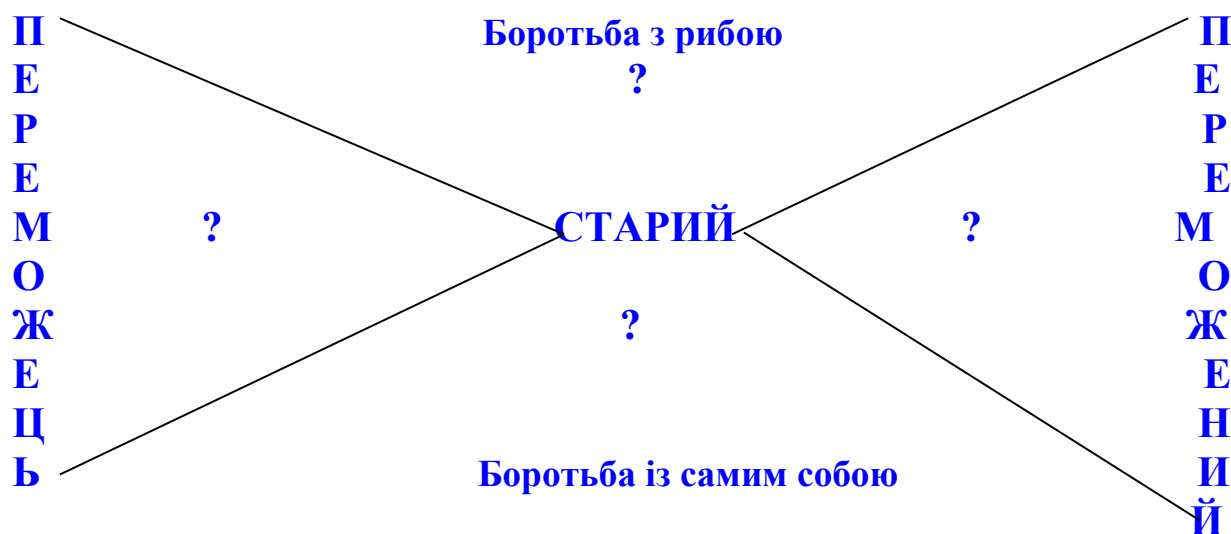
„Старий зрозумів, що людина в морі не буває самотня”

Тема: «Із літератури середини – другої половини ХХ ст.
З англomовної літератури. Ернест Хемінгуей. «Старий і море».

Символіка повісті

<u>ПЕРСОНАЖ</u>	<u>СИМВОЛ</u>
<i>Море</i>	Життя
<i>Риба</i>	Мета
<i>Акули</i>	Вороги, перешкоди
<i>Хлопчик</i>	Надія на майбутнє
<i>Леви</i>	Дитинство, юність, найкраще в житті

„ЛЮДИНУ
МОЖНА ЗНИЩИТИ, АЛЕ
ЗДОЛАТИ
НЕ МОЖНА”

Тема: « Із літератури середини - другої половини ХХ ст. З французької літератури. Ежен Йонеско. «Носороги».

«Носороги», - звичайно, антифашистська п'єса, однак це ще й п'єса, спрямована проти всіх видів колективної істерії і проти тих епідемій, що вбираються в шати різноманітних ідей та розумності, залишаючись при цьому небезпечними епідемічними захворюваннями...»

Е. Йонеско

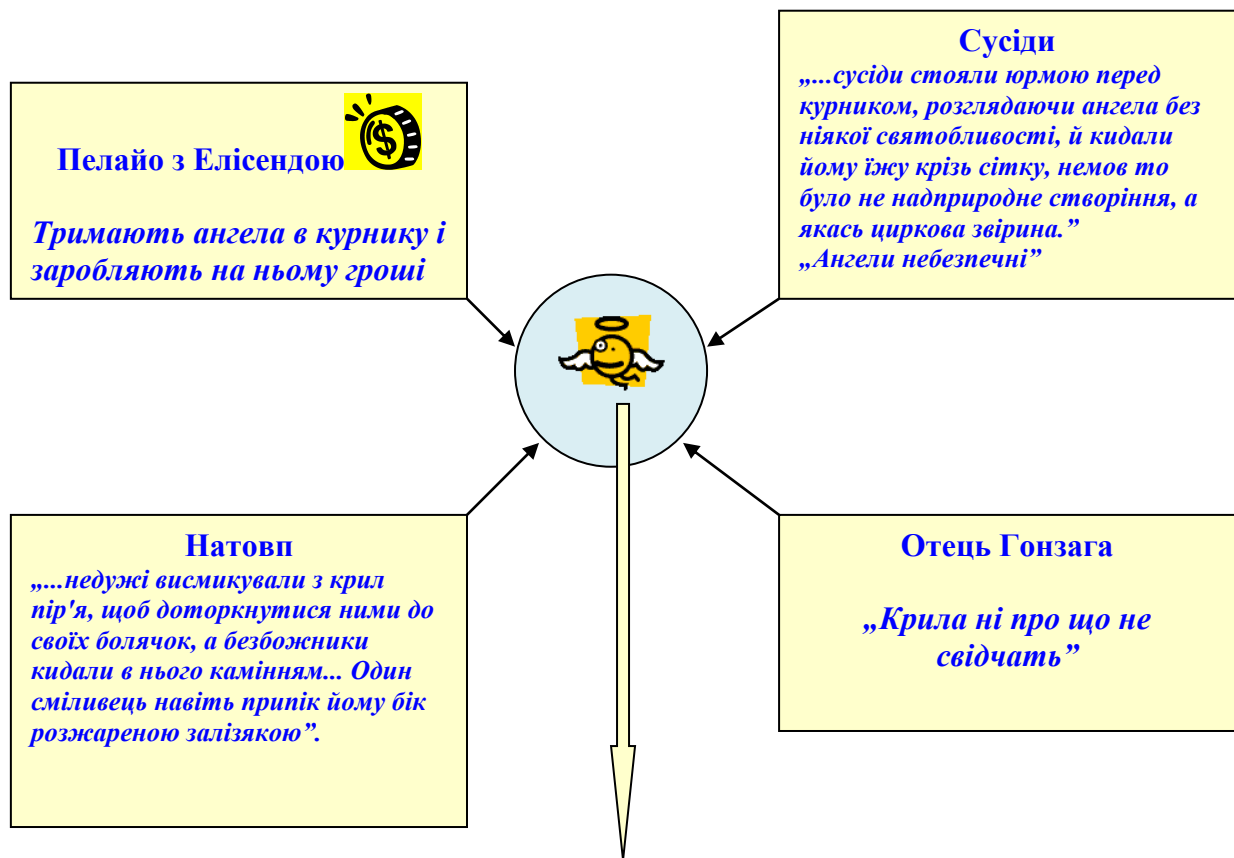

**Тема: «Проза за межами Західного світу. 3
латиноамериканської літератури. Габріель Маркес. «Стариган
із крилами».**

ГАБРІЕЛЬ ГАРСІА МАРКЕС „СТАРИГАН ІЗ КРИЛАМИ”

„Фантастичне й реальне в його книжках перемішані, сплавлені одне з одним. Найневірогідніше... відбувається в звичайному, тривіальному оточенні. Вторгнення фантастичного всупереч усім традиціям не супроводжується барвистими ефектами, а оформляється як найприродніша річ на світі, що ні в кого не викликає будь-якого здивування”.

Д. Затонський

АНГЕЛ

„...нарешті забрався від них і полетів у бік моря, перетворившись на маленьку чорну цятку”.

**Тема: «Із новітньої літератури. З німецької літератури.
«Запахи» П. Зюскінда».**

„Воно від диявола”

„Або він божевільний, або брехливий шахрай, або талант”

Народження - ринковий майдан, 1738 - Париж - Смерть - 5 червня 1767

Маленький, понівечений кліщ, він робить свою шкіру гладкою і міцною, щоб не випускати на світ нічого — ні найменшого випромінювання, ні найменшого випаровування. Він робить себе маленьким і непомітним, щоб ніхто не помітив і не розтоптав його. Самотній кліщ, зосереджений на собі, сидить на своєму дереві, сліпий, глухий і німий, і тільки винюхує, роками винюхує на відстані декількох миль кров проходячи повз нього живих, яких він ніколи не дожене. Кліщ міг би дозволити собі впасти... заритися у сухе листя і помирати, і ніхто б за ним не пошкоджував. Але він впертий, мерзотний, зачайся, і живе, і чекає. Чекає, поки неймовірний випадок підгоне до нього прямо під дерево кров у вигляді якоїсь тварини. І тільки тоді він зрікається своєї скритності, зривається і учіплюється, і вгвинчується, і усмоктується в чужу кров”.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мещерякова М.І., Теміз Я.В., Халімон Є.В. Зарубіжна література у схемах і таблицях. 5-11 класи. – Х.: Гімназія; Країна мрій, 2002. – 92с.
2. Ніколаєнко О.М. Особливості вивчення понять теорії літератури в старших класах. // Всесвітня література в середніх навчальних закладах. - 2003, № 6.
3. Ніколаєнко О.М., Мацапура В.І. Особливості вивчення понять теорії літератури у середніх класах. // Всесвітня література в середніх навчальних закладах. - 2003, № 11 – 12.
4. Ніколаєнко О.М., Мацапура В.І. Теорія літератури у визначеннях, схемах і таблицях // Всесвітня література в середніх навчальних закладах. - 2004, № 1.
5. Рада І.Н. «Я, Виктор Мари Гюго, расскажу вам ...»// Всесвітня література в середніх навчальних закладах. - 1997, № 4.

З М І С Т

Література і фольклор - скарбниця духовних багатств людства	
Прислів'я та приказки – малі жанри фольклору.....	3
Народна казка. «Пані Метелиця».....	4
Літературна казка. Г.К.Андерсен. «Снігова королева».	5
Література і світ природи. Редьярд Кіплінг. «Мауглі».	6
Світ дитинства й моральні цінності в літературі.	
Марк Твен. «Пригоди Тома Соєра».	8
Міф і література	9
Міф про Прометея.....	10
Байка у світовій літературі.....	11
Література і моральне вдосконалення людини.	
Чарльз Діккенс. «Різдвяна пісня у прозі».	12
Людина в життєвих випробуваннях.	
Даніель Дефо. «Робінзон Крузо».	15
Жуль Верн. «П'ятнадцятирічний капітан».	16
Антуан де Сент-Екзюпері. «Маленький принц».	17
Героїчні пісні й балади у світовій літературі	
Й.В.Гете. «Вільшаний король».	18
Роберт Льюїс Стівенсон. «Вересковий мед».	19
Література проти війни	
Генріх Белль. «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...».....	20
Михайло Шолохов. «Доля людини».....	21
Людина та її світ у давніх літературах. Гомер. «Іліада».....	22
Злет людського духу в літературі доби Відродження	
Мігель де Сервантес Сааведра. «Дон Кіхот».....	23
Вільям Шекспір. «Гамлет».....	24
Із літератури XVIII століття. Просвітництво. Й.В.Гете «Фауст».....	25
Із літератури романтизму.	
Ернст Теодор Амадей Гофман «Малюк Цахес на прізвисько Ціннобер».....	29
Із літератури романтизму. Джордж Ноел Гордон Байрон	31
Від романтизму до реалізму. Олександр Пушкін.....	33
Від романтизму до реалізму	
Віктор-Марі Гюго «Собор Паризької Богоматері».....	35
Оноре де Бальзак. «Гобсек».....	36
Із літератури російського реалізму	
Лев Толстой. «Анна Кареніна».	37
Традиції і новаторські зрушення в літературі другої половини XIX ст.	
Генрік Ібсен. «Ляльковий дім».....	38
Із літератури раннього модернізму. Шарль Бодлер.....	39
Із поезії французького символізму. Поль Верлен.....	40
Із літератури першої третини XX століття. Франц Кафка «Перевтілення».....	41
Проза й драматургія 30-х років.	
З німецької літератури. Томас Манн «Маріо і чарівник».....	42
З російської літератури. Михайло Булгаков «Майстер і Маргарита».....	43
Із літератури раннього модернізму. Модернізм.....	47
Глибинні зрушення в поезії початку XX ст.	

«Срібна доба» російської поезії, її модерністські та авангардистські течії.....	48
Новаторство в драматургії.	
З німецької літератури. Бертольт Брехт. «Матінка Кураж та її діти».....	49
Із літератури середини – другої половини ХХ ст.	
З англомовної літератури. Ернест Хемінгуей. «Старий і море».....	50
З французької літератури. Ежен Йонеско. «Носороги».....	52
Проза за межами Західного світу. З латиноамериканської літератури.	
Габріель Маркес. «Стариган із крилами».....	53
Із новітньої літератури. З німецької літератури. П. Зюскінд. «Запахи».....	54
Література.....	56